

1930. január 17. Péniek
 Csemabalan, 21.10: Ope.
 zene.
 művei zongora
 zenekar. ének
 részletek,
 verseny.
 puritánok című
 ny.
 20.20: Könyv
 zene.
 verseny Wagner
 ek
 sorszámai:
 verseny.
 verseny.
 Imrének, az
 anyolországi uti.
 us hangverseny.
 gy.
 onvédgyalogezred
 9.30: Hírek. 12
 tés. 12.05: Ku
 ának hangverse
 os időjelzés, idő
 45 Fulton-rand
 rsányi Gizi mesé
 tos időjelzés, idő
 ovellák. 5.30: A
 senye az Ostend
 Götting német
 gorahangverseny
 Liszt, Schubert
 vü előadás. Utá
 ásjelentés, hírek
 Leoncavallo, Be
 Troubadour, Wa
 ky: Song of the
 Kola, Rózsaleve
 ram, Kuthy-Me
 csike lány, Lajta
 gerti: Jaj valaha
 ért szeretlek édes
 Magyar Imre é
 senye.
 dalegylet és szim
 t Strauss estje
 g kamarazeneke
 az.
 olin és lantzenek
 ak Thomas Grieg
 retitive Königs
 eest 22.35: Könyv
 vonosnégyes játé
 gyesek, utána ja
 Vidám lantdalok.
 19.20: Tudomá
 sára 20.20: Strau
 domestio-abor,
 kus hangverseny
 Csajkovszkij: V
 Foerster „Jessika
 seny.
 azene Musil, Dvo
 és operettzene.
 16.30: Bas
 17.20: 1. M
 Állat az emberbe
 Kelet munkatár
 rajzát olvassák fe
 enor“ c. operájáb
 05: Közv. Kassár
 zve.
 onikus hangversen
 ész közreműködés
 ünnep. Csajkovszk
 Kakko. 20.15: F
 aközv. a Scalaból.
 y szimfonikus hang
 angverseny. Mosz
 k műveiből.
 kus hangv. Brah
 műveiből.

XIII. évfolyam + szám 13.
 1930. január 17.
 Péniek

Hamaster Robert
 Budapest
 Disztér 2 lle. 8

Ci
 meg.
 Kéziratokat nem küldünk vissza és
 megőrzésükre sem vállalunk

Ara 5 lei

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Strada Baron L. Pop (v. Brasov-u.) 16
 Telefon 9-77.
 Éjjeli telefon (nyomda) 187.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . . . 1150 Lei
 Félévre . . . . . 600 "
 Negyedévre . . . . . 326 "
 Egy hónapra . . . . . 110 "
KÖLPÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
 megfelelő más pénznem.)
 Egy évre 10 dollár.
 Hirdetések
 árifa szerint vétetnek fel.

A nagy „ha“

Hírtelenében nem tudnánk megmondani, hány cikkben és vezércikkben mutatunk rá arra a veszedelemre, mely a hatalmak lázas fegyverkezése folytán az egész világot fenyegeti. Voltak pillanatok, amikor már-már szinte elkerülhetetlennek hittük egy újabb világháború kitörését. Se szeri, se száma a statisztikai kimutatásoknak, melyek bizonyítják, hogy különösen Franciaország és Olaszország, ezenfelül Amerika és Japán is, milyen hihetetlen mértékben gyártják a municiót és a hábfelszerelést s a békevédekhez viszonyítva mennyivel több ember áll ma állig felfegyverkezve a világon, mint 1914-ben.

Franciaország keleti határain szinte kínai falként emelkednek az új erővel és a fascista Olaszország ugyanolyan lázas fegyverkezéssel igyekszik nyugtalanítani Franciaországot s a többi gyarmati hatalmakat, hogy imperialisista céljait ilyen módon valósthassa meg. De a kis népek hadseregei se nagyon maradnak el a nagyhatalmak fegyverkezési örülete mögött: Lengyelország, Jugoszlávia és részben Románia is, rengeteg pénzt költ hadserege reorganizálására, hogy a készülő és csaknem várt borzalmas vihar ne találja őket készületlenül.

Számos cikkben írtuk meg azt is, hogy a Kellog paktum, a Locarno paktum és más egyéb békepaktumok mindaddig kuruzslás-számba menő tevékenységek, amíg a lefegyverzés ténylegesen meg nem történik. Az újságírói figyellem és objektivitás a szeizmográf érzékenységgel jelzi immár tíz év óta a földrengés távoli robajait. — ezer toll és ezer torok hirdeti mindenütt fennen, hogy vulkánon táncolunk, amelynek erupciója — ha így megy tovább — nem késbet sokáig.

Azokban azok, akik tulajdonképpen felülélek a földrengés-várások pszichológiáján, azok, akiknek módjukban és hatalmukban állhatna a katasztrófa megelőzése, — mindezek semmit sem tettek komolyan abban az irányban, hogy a veszedelem ereje lecsökkentessék s az emberi értelem erejével szabjanak gátat a szenvedélyek pusztító hatalmának. Most azonban — végre — felelős államférfi ajkairól is elhangzott a végzetes szó, amelyet a világ lelkiismeretes sajtóorgániumai mindezekig visszhangtalanul kiabáltak a füleknek, hogy hallják s a szemeknek, hogy lássák a készülő veszedelmet.

Macdonald angol miniszterelnök a hétfőn megnyíló tengerészeti leszerelési konferencia előestéjén nyilatkozatot adott a sajtónak s ebben a nyilatkozatban volt bátorsága nyíltan és egyenesen kijelenteni, hogy ha a londoni leszerelési konferencia nem járna azzal a sikerrel, amit a világ tőle elvár, — ez további husz évi fegyverkezési versenyt tesz majd elkerülhetetlenné, melynek biztos következménye egy újabb világháború lesz. Macdonald tehát nemcsak az újságíró, a szociológus, hanem a felelős államférfi szemével is látja immár a készülő borzalmakat, melyek a mai hadi technika fejlettsége mellett legalább száz százalékosan felül fogják múlni azokat a borzalmakat, amelyeket a világháború zúdított az emberiségre.

Macdonald nyilatkozatában a „ha“ szócskán áll a hangsúly. Ez a „ha“ szócska egy rejtett pesszimizmus kifejezése is egyben, mert arra vall, hogy Macdonald sem bízik feltétlenül a lon-

doni konferencia sikerében. Aggodalmait tökéletesen értjük. Ezen a leszerelési konferencián tudniillik részt vesz Olaszország és Franciaország is. — az a két hatalom tehát, mely ma Európában az imperializmus s a kíméletlen hatalmi politika letéteményese. Olaszország nem egy könnyen fogja feladni a londoni konferencián a Földközi tengerre vonatkozó hegemonikus álmait, de Franciaország sem fog hátul kullogni igényei felfokozásában. Ez a két ország ma a legretrográdabb kormányzat

alatt áll s mindkét országban tulteng a katonai körök befolyása. Ezek a katonai körök mindent meg fognak tenni arra, hogy Franciaország és Olaszország külön igényeit elismertessék s a tengeralttjárók teljes kiküszöbölését elszakotálják.

Velük szemben Anglia és Amerika kölcsönös békeérdekei állanak s most már csak az a kérdés, hogy e két világhatalom milyen morális és anyagi pressziót tud gyakorolni a két renitens hatalomra. E presszió sikerétől függ

az, hogy a következő husz év tényleg a fegyverkezés két évtizede lesz-e, vagy pedig a tényleges leszerelésé. Epen ezért a londoni tengerészeti konferencia nem négy, vagy öt nagyhatalom belső ügye többé, hanem az egész európai emberiségé. Ha ezen a konferencián elbukik a leszerelési akarat, akkor ez Európa népeinek, újabb és ifjabb generációjának tragédiája lesz, mely után csak gyász és újabb borzalom szakadhat az anélkül is megpróbáltott népekre.

Grandiózusnak ígérkezik a nemzetiparasztpárti százas bizottságának ülése

Maniu a százas bizottság kolozsvári ülésén válaszolni fog Bratianu Vintila ultimátumára

A liberálisok is szerveztek vojnik csapatot, amely egy nemzeti-parasztpárti primár megverésével mutatkozott be. Az ellenzéki lapok álhíreket kolportáltak a kormány bukásáról

A liberális vojnikok harcra készülnek a nemzetiparasztpárti vojnikokkal szemben

Bucuresti-Bukarest, január 16. (Az Új Kelet tudósítójától.) Amióta Bratianu Vintila ismert memorandumát a régenstarás elé terjesztette, a belpolitikai élet feszültsége egyre nő. Ma már kétségtelen az, hogy Bratianu Vintila megunta az ellenzéki sorsot, s hatalomra akar kerülni minél hamarabb és ebbeli törekvésében semmilyen eszköztől, még a régenstanács leterorizálásától sem riad vissza. A helyzet annyira kiélesedett, hogy a kormány szükségét látta energikus hangu kommuniqué közzétételére. Ebben a kommuniquében a kormány Bratianu Vintila „beteg fantáziájának“ tulajdonította a vojnik szervezetek elleni vádakát és kategorikusan leszögezik, hogy bármily próbálkozással szemben meg fogja védeni a koronát, az alkotmányt és a törvényes rendet.

Ez a kommuniqué természetesen távolról sem jelenti azt, hogy a liberálisok megváltoztatják taktikájukat és beszüntetik a kormány elleni támadásaikat. Az egyik regáti megyében tegnap már akcióba is léptek a liberális ellenvojnikok, akik azzal adtak életjelt magukról, hogy elverték egy nemzeti parasztpárti primárt. A nemzeti parasztpárt vojnikjai sem maradtak tétlen és annak rendje és módja szerinti verekezés keletkezett, mely a liberálisok vereségével végződött.

Minden jel arra mutat, hogy a liberális

offenziva magyarázata abban a válaszban keresendő, amelyet Bratianu Vintila a régenstanácsból kapott a memorandumában a kormány ellen felhozott vádakra. Bratianu Vintila tegnap ismét audiencián volt a régenstanács előtt, ám a bukaresti lapok szerint olyan választ kapott, amely arra enged következtetni, hogy a vojnikok kérdésében a régenstanács magáévátette a kormány álláspontját. Ezért hozta nyilvánosságra memorandumát és az abban tartalmazott fenyegetéseket Bratianu Vintila, ezért hívta össze a liberális párt vezérő bizottságát és nyilván ez volt az oka a liberális vojnikok ellentámadásának is.

Az ellenzéki lapok a kormány közeli bukásának híret korpoltálták a napokban. Kormánykörökben ezt a hírt természetesen kategorikusan cáfolják. Naivitás volna azt hinni, hogy a belpolitikában a községi és megyei választások lezajlása előtt bármilyen változás is történhetik. Amennyiben pedig a kormánynak a közelgő választásokon sikerül ismét a többséget megszereznie, ugy hosszú időn belül szó sem lehet a belpolitikában bármilyen változásról.

Itt említjük meg, hogy Maniu miniszterelnök a százas bizottság Kolozsvár ülésén válaszolni fog Bratianu Vintila fenyegetőzéseire. A miniszterelnök beszédét nagy érdeklődés előzi meg.

tator, az ismertnevű publicista hosszabb cikkben analizálja a politikai helyzetet. A cikk leszögezi, hogy Bratianu Vintila memorandumának lekötése a legulyosabb inzultus, amely a régenstanácsok megalakulása óta érte. Teljesen megengedhetlen az — írja Scutator, — hogy a régenstanácsot a pártok közötti küzdelmekbe bevonják és különösen megengedhetetlen az, hogy egy pártvezér olyan hangot engedjen meg magának a régenstanáccsal szemben, mint ahogyan azt Bratianu Vintila tette.

Megalakult a brailai liberálisok vojnik szervezete

Bucuresti-Bukarest, jan. 16. Leonte Moldovanu az ismert liberális miniszterjelölt kezdeményezésére Brailában megalakították a liberális vojnik csapatokat. A brailai hatóságok vezetőihez érkező információk szerint a liberális vojnikok akciója egyes csendőrszolgálatok vezetőit támogatja, akik a csendőrség átszervezéséről szóló törvényre hivatkozva, nem akarnak a választási konfliktusokba beavatkozni. A hatóságok információi szerint ezek a csendőrök az elmult liberális és avereskanus választások alatt tett szolgálataik jutalmazásul pénzt és földeket kaptak, éppen ezért most is a liberálisok rendelkezésére állanak.

Rövid külföldi hírek

Az Angol Bank mai ülésében a bankamatlatát változtatlanul 5 százalékosan állapította meg. — A keletporoszországi Allepstein közelében egy tehervonat-szerelvény kisklott. A pályát még nem sikerült helyreállítani. — Az „Európa“ nemet gőzös gépeit most próbálják ki Cuxhavenben és a hajó február 16-án indul első próbatúrára. — Az angol déli partvidék városában tovább terjed az influenza-járvány. Egy hét alatt több, mint százötven halotta van az influenzának. — Az Egyesült-Államok területén eddig nyolcan haltak meg papagálybetegségben, a bejelentett betegek száma öt. — Köhl kapitány oceaurepülő, aki a napokban tér vissza Newyorkból, újabb oceaurepülés gondolatával foglalkozik, amelyet tavasszal hajt végre. — Düsseldorfból jelentik, hogy két idősebb nővert napokkal ezelőtt kórházba szállítottak, ahol megállapítást nyert, hogy papagálybetegségben szenvednek. A nővérek egyike ma meghalt.

Bratianu Vintila a királynénál

A nemzeti parasztpárt vezetőségétől szerzett információk szerint, a százas bizottság vasárnapi kolozsvári gyűlése grandiózusnak ígérkezik. A gyűlésen részt fognak venni Erdélynek csaknem összes kormánypárti parlamenterei és jelen lesznek természetesen az összes megyei szervezetek elnökei. A miniszterek közül Voicu Niteacu és Virgil Madgearu jönnek el a százas bizottság ülésére. Dr. Aurel Dobrescu Erdély és Sever Bucu Bánt tartományi igazgatója is bejelentették részvételüket. Maniu expozéjában nem fog a politikai helyzet ismertetésére és a liberális támadások megválaszolására szorítkozni. A miniszterelnök, mint azt informátorunk kijelentette, hitet fog tenni a demokrácia mellett és le fogja szögezni, hogy a nemzeti parasztpárti kormány demokratikus programjával áll, vagy bukik. Politikai körökben egyébként továbbra is élénken kommentálják Bratianu Vin-

tilának Mária királynénál tett látogatását. Az Adeverul szerint Bratianu Vintila afeletti elkeseredésében, hogy a régenstanácsból kedvezőtlen választ kapott, audienciát kért Mária királynétól, hogy elpanaszolja neki a liberális párt sérelmeit és támogatását kérje akciójához. A liberális párt vezére, — írja az Adeverul — természetesen csak elutasító választ kaphatott a királynétól. Teljesen érthetetlen azonban, hogyan fordulhatott Bratianu Vintila a királynéhez, midőn tudott dolog, hogy épen a liberális párt volt Buzdugán halála után a legélesebb ellenzője annak, hogy Mária királynő a régenstanácsba belépjen. A „Viitorul“-ban egymás után láttak nyilvánlagot a liberális párt kommuniquéi, amelyekben kétségbe vonták Mária királynénak azt a jogát, hogy aktív részt vegyen a politikai élet irányításában.

A „Dimineața“ legújabb számában Scu-

Hol vannak a barcelonai zsidók?

Megérkezés a városba. Az első látogatás — Reggel a katedrálisban

Barcelonában a vasútállomáson kicsiny emberke szegődött mellém. A sapkáján, a kabátja hajtókáján és egy szalagon, amely átköti a mellét, különböző nyelveken hirdeti, hogy ő a tolmács. Ő az egyedüli és ma is titok előttem, miért látta meg egyedül bennem az idegent? Holott én mindig olyan hányvetiséggel szoktam külföldi állomásokon, színházi előcsarnokokban, kávéházakban és muzsikumokban járni, mint egy bennszülött, nehogy feltűnjek, nehogy csalók karmai közé jussak.

Mindegy. Ez az ember tetszett nekem az ő szapora polyglottságával és azzal az üzletes ügyességével, amivel azonnal közölte, mibe kerül, ha igénybe veszem egy félóra-hosszat, egy óráig, vagy félnapra, vagy ha itt az állomáson ellát jótanáccsal. A jótanács ára egy pezeta, ami testvérek között sem mondható drágának.

Jó szállodára lenne szükségem, ahol a turista férőhely árát kéri, de egy nyugodtságot igénylő ember szobáját adják. Ezt nem lesz könnyű összeegyeztetni, de mindegy, találunk valakit.

Igy szól és átvette az egyik koffereket és végigkísért a szállodai kocsisok és alkalmazottak frontján, akiket kiküldenek minden beérkező gyorsvonathoz. Pár percig némán mustrálta őket és nem engedte, hogy felkínálják nekem portékájukat. Végül egy magas, tagbaszakadt embert hívott, kezét nyújtotta az ezüst pénzdarabért, azt mondotta, csak bizzam magam teljesen erre az emberre, nyugodt otthont fogok találni a békéhez — „La Paz” — címzett hotelben.

A hotel a közelben volt, a nagy darab ember még azt sem tudta, hogy akár az akatáskamat vigyem a hónom alatt. Az ur — mondotta — nem szolgál, a szolgának meg van a maga munkája, végezze el becsülettel. Kicsit viceesen beszélt aztán, milyen gyorsan vége volt az egész kiállítási rumlinak, a megnyitás után legfeljebb három hónapig voltak a szállodások nagy legények, azután minden visszalépett régi állapotába. Mindenki leeresztette az orrát.

Persze, amikor azt hiszik, hogy a spanyolok mind egy szálig el fognak jönni a kiállításra, akkor tudhatták volna előre, hogy így nem szabad számítani. Miért jöjjön el egy ilyen nagyszerű látványra, minek neki a kiállítás, amikor olvassni sem tud.

Ebből meg lehetett állapítanom a nagy lokalpatriotizmust és a katalán büszkeséget.

Hotelen békés és csendes hely volt, a szobám azonban a leprimitívabb turista-szoba, sem gondolkozni, sem írni nem lehetett benne. Gondolkozni azért nem, mert ablaka kinyitott a szomszéd ház tetőjére és tudni kell, hogy spanyol városokban a háztetőnek egész külön világa van, baromfitenyésztés, mosás, szárítás zajlik le, természetesen a családi parpatvar is. Különösen olcsónak sem lehetett mondani ezt a szobát, hét pezstét kértek érte, ami átszámítva 175 lejt jelent amiért itthon egy másodrendű hotelben kényelmesen száll meg az ember. A szálloda tehát drága, ezt az első órában tapasztaltam. A következő órában megtudtam, hogy az élelmezés is lépést tart ezzel a drágasággal. Lementem, hogy gyümölcsöt, kis sajtot és zsemlet vásárolok, a lakoma

három pezetába került, 75 lejbe, amit itthon féláron lehetett volna beszerezni. Ezek az első tapasztalatok takarékosságra intettek.

Ajánlásom senkihez nem volt, csak Grunwald doktor, Bós főrabbija volt szíves néhány címet bejegyezni a noteszomba, hogy keressem fel őket, hátha tudnak valami felvilágosítást adni a Spanyolországban élő zsidókról. Ő maga a tavaszi hónapokban járt Spanyolországban, csak hogy öt inkább a régiségük érdekelték, történetudományi szempontból. Az egyik cím: Johana Blum, egy Svácból Barcelonába származott ügynöké volt, akit soha nem találtam a penziójában, négyeszer kerestem, egyszer a kora reggeli órákban.

Ilyenkor — mondotta a penzió ur-nője — csak szolid emberek vannak otthon, aki azonban pezsgővel ügynökösködik, nem csinálhat üzletet szolid életmóddal. Világos, ugyebár?

A pezsgőügynököktől egyébként sem vártam sokat. Az ilyen foglalkozású emberek nem valószínű, hogy sokat törődnek a zsidó közösségi ügyekkel. Megkérdeztem hát az asszonytól, aki ismerte a várost, nem tudna-e megjelölni valakit, aki tudja, hol a zsidó templom, vagy hol egy zsidó iskola.

A nő nagyot nézett. — Zsidók? Ilyenek nincsenek Spanyolországban, ezeket már régen kiűzték az országból, ezt így tanítják itt az iskolában.

Kiűzték, kiűzték — bosszankodom — de visszajöttek. Itt élnek ők Barcelonában, ki tudja hány százan és csoda, hogy ön nem tud rólok!

Röstelem — feleli a nő, kövérkés, öreges asszony, a tűzhely mellett megcserzödött a képe — röstelem, röstelem, de mit tegyek uram, én nem tudok segíteni magán azaz, hogy talán mégis... pillanatnyi türelmet kérek.

Néhány pillanatnyi türelmem után lejött egy elegáns angol urral, aki sietett közölni velem, hogy ő ugyan nem zsidó ember, de mindennap héber eredetiben olvassa a Bibliát, így hát a zsidók is érdeklik egy kicsit. Megmondhatja, hogy valahol a Plaza Latamendi környékén van valami imaház-féle, ahol a zsidók összegyűlnek az ő szombatjaikon és ünnepeiken.

Az első nyomom elindulva, valahogy sikerült megtudnom, hogy ebben az utcában lakik Lévi Cohen a zsidó község jegyzője, akit azonban nem könnyű otthon találni, különböző elfoglaltságai miatt.

Mielőtt tehát a zsidókról beszerezhettem volna szükséges információimat, elmentem megnézni a város legnagyobb nevezetességét, a régi katedrális. Valahogy el van bujtatva új épületek, dombos utcák, régi és új falak között, a gót épíléstnek ez a csodája. Köröskörül nagy zajlás, vásári zivaj, villamosok csilingelése, autógázok robaja.

A hatalmas méretű templom tagoltságra, falainak és ablakainak ivelése és diszítésre nézve alig különbözik más országok katolikus templomaitól, de levegőjében a középkornak olyan nehéz, titokzatos és borús hangulata csapott meg, mint sehol egyebet. A vízszintes orgonás napok, a görnyedő, suhanó papok biberkalappal a kezükben, az érces csöngettyű és a ritusnak egyéb megvilágosításai visszavitték abba a korbá, a kilencedik század derekára, amikor ezt a székesegyházat megalapították. Santa Eulália, a város védőszentje szoborban és képben, szimbolumban, mitosban a tömjén füstjéből fölszállva is megelevenedik a templom hatalmas oszlopai és ívek alatt.

Eszembe jutott a középkor zsidó utazója, Benjamin di Tudela néhány sora, amelyben elmondja Barcelonáról, hogy élénk kicsi kikötőváros, ahol megfordulnak bizánciak, szicíliaiak, Génuból és Pizából valók, egyiptomiak és palesztinaiak is. Békésen élnek, zsidó községbe tömörülve a jó testvérek, nyugalomban, sőt jólétben. Akik a községet vezetik, bölcs és tudós emberek „nászival” feje-

delemmel az élen? rabbi Sések, rabbi Saltiel, rabbi Salomo ben Abraham. Alcharizi, a poeta is megemlíti egy rabbi Sésesz, talán ő volt, a nagy Sészet Bonve-

Navratil Hedwig Párisba érkezett

és kijelentette, hogy a Gaby Deslys hagyatéki ügyben neve körül támadt lármanak szeretne véget vetni

Páris, január 16. Navratil Hedwig tegnap Biarritzból hatósági hívásra Párisba érkezett s Ameline rendőrfőnök s az államügyész előtt bemutatva okmányait. Eszerint 1884-ben született Moskonicében s huszonhét évvel ezelőtt került el hazulról, mely idő óta szüleit nem látta.

A Matin munkatársa beszélgetést folytatott Navratil Hedwiggel, aki elmondta, hogy 1911-ben látta először Geby Deslyst, de vele személyesen sohasem beszélt. Egy későbbi időpontban fontos okmányokat tartalmazó bőröndje el-

nistó: író, orvos és statusférfi, a kiki diplomáciájának egyik ügyvivője.

Akkor még boldog diáspóra volt Spanyolország.

Es ezembe jutott orgonabugás és főtuskodó baedekeres, idegenek közölközatos térdeplő cipkezendős asszony minisztráns fiuk mellett, hogy ha kinyek innen a Sau Ió ajtaján, szemem találok magam a kövekkel és falakkal melyek között az inkvizíció üléteit hitták végre.

veszett s nem tartja kizártnak, hogy személyazonossági okmányainak része ekkor Gaby Deslys birtokába került. Navratil Hedvig azt állítja, hogy életében sohasem szerepelt filmen így azt a szerepet sem játszhatta, amelyben szüleit állítólag ráismerték. Egyébként szüleit huszonhét éve nem látta s így nem valószínű, hogy ráismerhetnének. Annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy az egész ügynek ideje volna már véget vetni, me neki már kellemetlen a neve körül támadt nagy lárma.

A zsidó békeszövetség berlini kongresszusa hatalmas akciót indított a világ béke érdekében

Einstein professzor indítványára egy békealap megteremtését határozta el a kongresszus

Berlin, január 16. Néhány hónappal ezelőtt, amint azt annak idején az Új Kelet is jelentette, alakult meg Berlinben a zsidó békeszövetség Wasserman n. Oszkár direktor elnökletével. Ez a szövetség a berlini zeneakadémia nagytérképén január 12-én egy nagy népgyűlést hívott egybe. Hogy milyen nagy jelentősége van ennek a békeszövetségnek, bizonyítja az a nagy érdeklődés, amelyet a nagyszámu közönség elejétől végig tanusított a nagy gyűlés ideje alatt. A hatalmas terem zsúfolásig megtelt és százakra rugott azoknak a száma, akik be sem fértek a terembe.

A gyűlésen képviselve voltak a különböző zsidó pártok, egyesületek, hitközségek, szervezetek és a rabbiszövetség. Ezenkívül az ifjúság volt igen nagy számban képviselve, s a nem zsidó személyiségek, a különböző békeegyesületek s egyházak vezetői.

Wasserman Oszkár a megnyitójában rámutat arra, hogy mennyire a biblia szellemét fejezi ki ez a megmozdulás, mely minden tanításában a béke megvédését hirdeti.

De nemcsak a biblia tanítja a békét. Megtanultuk mi azt az évszázadok folyamán a saját bőrünkön is. Mert amint a legutóbbi világháború után közvetlenül is láttuk, minden háború után felhangol a zsidógyűlölet, mely zsidó családok és egzisztenciák százait tette tönkre. Egyesüljünk a világbéke érdekében.

A szövetség megalapítása dr. Alfred Nossig eszméje volt, aki rámutatott arra, hogy az ifjúságot rá kell nevelni a béke szeretetére s hogy ez a szülőknek és nevelőknek feladata a haladás, kultúra s a zsidó szellem megvédése érdekében. A zsidó mentalitás, a proféták tanítása: „szeresd az igazságot s véd a békét”.

A hatalmas közgyűlés legnagyobb lelkesedése a béke fenntartása érdekében eredményes munkát fejtessünk ki, hogy propagandát csinálhassunk és ennek érdekében minden lehető elkövetessünk, egy békealap megteremtését indítványozza. Fizessen mindenki fejadót, amellyel nemcsak azt mutatja meg, hogy ő maga a béke lelkes híve, hanem alkalmat ad arra, hogy másokat is megnyerjünk ennek az eszmének.

Dr. Eschelbacher főrabbiné szavaztán a zsidó nőkhöz és anyákhoz. Emlékezteti beszédében arra, hogy minden háború a nők ezreit és százezre fossza meg attól, hogy női hivatásának az anyaságnak és az asszonyságnak éljen, mert minden háború az apák, fiúk, férjek és testvérek százezreit és millióit pusztította el. Hangsúlyozza, hogy ez a békeszövetség a nők számára sem jelent sen egy „irodalmi egyesület” hanem a „tettek szövetségét”. Végül Hans Borchard hívja fel az ifjúságot a békeszövetség támogatására s harcot hirdet a háború ellen.

A záróbeszédében Wasserman Oszkár rámutat arra a nagy feladatra, mely a béke érdekében az ifjúságra vár. Mert a békeszövetség nem az ifjúság ellen van, hanem az ifjúság érdekében történik. Kéri, hogy ezt tartsák szem előtt, s ne hagyják magukat indulataiktól félrevezetni.

Kesedés és figyelem közben olvasták fel Einstein Albert professzor levelet: Hogy a zsidóság legjobb fegyvere a zsidó szellem, bebizonyította a zsidó történelem. A zsidó szellem mindig létezett a háború, gulyonta az ellenséget és mindig béketörőkvésői voltak. Ma, amikor korunk legkiválóbbjai küzdenek a világbékeért, mi, zsidók büszkék lehetünk rá, hogy a mi atyáink hagyományai, a Talmud, a Biblia mind a béke szellemében íródtak meg, s a mi ősi köszöntésünk is „Salom” — a béke.

Pánikszereűn menekül a lakosság a Missisipi keleti mellékfolyóinak árterületéről

Newyork, január 16. A Michigan és Erie tavaktól délre eső területen, Indiana, Illinois és Ohio államokban a Missisipi keleti mellékfolyói a hatalmas esőzések és a nagy havazások nyomán támadt olvadás következtében megáradtak és kiöntöttek. A lakosság pánikszereűn menekül a veszélyeztetett vidékről. Az óhioi Ottawarában a hullámoktól körül vett házakban több mint háromszáz család élete forog veszedelemben. Az árvíz a házakat másfél méter magasságban lepte el. Mentőosonakokon sikerült a körülzártaknak élelmiszert juttatni s most megindult az akció a veszélyeztetett helyzetükből való kiszabadításukra. Az árvízveszedelem egyre fokozódik.

Hírek a zsidó

Hoover az amerikai elnöke Ábrahám Rattoni zsidó bankárt szlovák köztársaságba tá. Ábrahám Ratshedsadalom kimagszó született. Az Egyesült Állam köztársasági titkára volt és a zsidó fejtett ki nagy agilit. A Jewish Charity tagja és a báró Hirtárnoka.

Lewis Einstein az Államok eddigi prág végén lép ki hivatal diplomáciai tevékeny vikiái sajtó nagy o. Binstein egyéniségét kenységét. Az új a mivoltával kapcsolatos sjtó lesszögi, hogy Államok a diplomácia zsidó megbízottaiival tokra és diplomácia szert.

A csehszlovákiai szervezete internáció dez Prágában zsidó ből. Kiállításra fog és XX század legjo mekművei. A kiállítás Hugi Feigl végzi. ten kívül plasztikus művészeti alkotások rülni.

A palesztinai vércsialatosan az ausztr akcióit indított me sultak szanálása eredményeképpen 15 tattak el segélyképsultak részére. Ebb ezer schillinget a zottság hozott fel, zsidó hitközség áll. ezeideg 2500 fontot Agency londoni k kifejezett utasítás kizárólag a palesztin áldozatainak és kársére fordítsák. Weiznista világszervezet elnöke, meleg kös Pick professornak, ég elnökének, aki litásában pártlan

Az 1927. év Schwarzbart-perrel indult meg annak mon Schwarzbart utján bevezessék a könyvébe. Az akció a világ zsidósága r vezette a zsidó Keren Kajemet ara

Az ICA, kisenev kimutatást kapott, fagy elpusztította földművesek szőlő szét. Az ICA imm segítséget a beszar löknek és a tavai annál nagyobb r ki, miután az utó nagy technikai uj beszarbiai zsidó tesítése érdekében elleni permetezésre Franciaországból s nyigékkal jelentős a beszarbiai zsidó jában. Ezért az gondot okozott a ság sulyos helyzet JCA a legkiválóbb lötermelési szakér. Albába, hogy z zsidó mezőgazdaság képviselői meglátó és egy technikai sulyos károk hely gazdaság további sára vonatkozólag

Az ICA párisi k neiről kapott jele quadro-irmaosi zsidó ezer lejt jegyeztek palesztinai zavargt lyezésére, Baléarty

Uj tüzfibeszerzési forrás!

Száraz, prima minőségű

vágott tűzifa

100 kgr.-ként 95 leiért

megrendelhető:

Transilvania dep. lenne și material de construcții cégénél

Str. Memorandului 4.

Telefon 111.

Uj tüzfibeszerzési forrás!

Hírek a zsidó világból

Hoover az amerikai Egyesült Államok elnöke Ábrahám Ratsheskyt, a neves bostoni zsidó bankárt nevezte ki a csehszlovák köztársaságba amerikai nagykövetté. Ábrahám Ratschesky az amerikai társadalom kimagasló egyénisége 1884-ben született. Az Egyesült Államok új prágai követe eddig a Massachusettsi amerikai kisállam köztársasági állambizottságának főtitkára volt és a zsidó jótékonyág terén fejtett ki nagy agilitást és áldozatkészséget. A Jewish Charity föderáció tevékeny tagja és a báró Hirsch alapítvány kincstárnoka.

Lewis Einstein az amerikai Egyesült Államok eddigi prágai nagykövete e hó végén lép ki hivatalából és visszavonul diplomáciai tevékenységétől. A csehszlovákiai sajtó nagy oikkben méltatja Lewis Einstein egyéniségét és diplomáciai tevékenységét. Az új amerikai követ zsidó miniváltával kapcsolatosan a csehszlovákiai sajtó leszögezi, hogy az amerikai Egyesült Államok a diplomáciai szolgálatában álló zsidó megbízottival elsörendő tapasztalatokra és diplomáciai eredményekre tett szert.

A csehszlovákiai zsidó nők országos szervezete internacionális kiállítást rendez Prágában zsidó művészek alkotásaiból. Kiállításra fognak kerülni a XIX. és XX. század legjobb zsidó művészi remekművei. A kiállítás rendezését dr. Hung Feigl végzi. A zsidó festőművészetet kivül plasztikus és grafikus képzőművészeti alkotások fognak kiállításra kerülni.

A palesztinai véres eseményekkel kapcsolatosan az ausztria zsidóság hatalmas akciót indított meg a palesztinai károsultak szanálása érdekében. Az akció eredményeképpen 150 ezer schillinget juttattak el segélyképpen a palesztinai károsultak részére. Ebből az összegből 138 ezer schillinget a bécsi segélyezési bizottság hozott fel, melynek élén a bécsi zsidó hitközség áll. A bécsi hitközség már ezeideig 2500 fontot juttatott el a Jewish Agency londoni központjához, azzal a kifejezett utasítással, hogy az összeget kizárólag a palesztinai véres események áldozatainak és károsultjainak segélyezésére fordítsák. Weizman professzor a cionista világszervezet és a Jewish Agency elnöke, meleg köszönő levelet küldött Pick professornak, a kécsi zsidó hitközség elnökének, aki a segélyakció lebonyolításában páratlan agilitással vett részt.

Az 1927. év októberében lezajlott Schwarzbart-perral kapcsolatosan akció indult meg annak érdekében, hogy Salomon Schwarzbart nevét nyilvános gyűjtés útján bevezessék a Keren Kajemet aranykönyvébe. Az akció most realizálódott s a világ zsidósága nagy összegek árán bevezette a zsidó ügy hőseinek nevét a Keren Kajemet aranykönyvébe.

Az ICA, kisenevi központjától szomorú kimutatást kapott, melyszerint a tavalyi fagy elpusztította a cetatea-albai zsidó földműves szőlőültetvényének nagy részét. Az ICA immár harminc éve nyújt segítséget a beszarábiai zsidó szőlőtermelőknek és a tavalyi fagy okozta károk annál nagyobb megdöbbenést váltottak ki, miután az utóbbi időkben az JCA nagy technikai újításokat vezetett be a beszarábiai zsidó szőlőtenyésztés tökéletesítésében és különösen a filoxera elleni permetezéssel, valamint a legjobb Franciaországból szállított különböző vegyiékekkel jelentős fejlődést eredményezett a beszarábiai zsidó mezőgazdaság munkájában. Ezért az JCA körében komoly gondot okozott a beszarábiai mezőgazdaság súlyos helyzetéről szóló kimutatás. Az JCA a legkiválóbb mezőgazdasági és szőlőtermelési szakértőit küldte ki Cetatea Albába, hogy megvizsgálják az ottani zsidó mezőgazdaság helyzetét. Az JCA képviselői meglátogatták a zsidó telepeket és egy technikai tervet dolgoztak ki a súlyos károk helyreállítására és a mezőgazdaság további fejlődésének biztosítására vonatkozólag.

Az ICA párisi központi irodája Rio de Janeiroból kapott jelentés alapján közli, hogy a quadro-irmaosi zsidó farmocok fejenként 45 ezer lejt jegyeztek az augusztusban lezajlott palesztinai zavargások károsultjainak felszólítására. Baléértve a rio-grandit és a porto-

alegrei nagy zsidó hitközségek hozzájárulásait is, ez a hozzájárulás volt a legnagyobb, a mellyel a braziliai zsidó testületek a palesztinai események károsultjainak segítségére siet-

tek. Ugyanez a kolónia nagyobb összegeket jegyzett a beszarábiai éhínségben szenvedő zsidó tömegek segélyezésére. A quadro-irmaosi farmocok ezenkívül évente rendszeresen na-

gyobb összegeket áldoznak a zsidó nemzet alap és a Keren Hajjeszod céljaira, valamint az ICA közvetítése útján nagyobb összegeket küldenek az Európában élő rokonai számára.

Briand és Grandi Genfben az olasz-francia tengerészeti paritás ügyét vitatták meg

Grandi tüntetőleg gyalogsétára indult Genf utcáin és tényleg nem követtek el merényletet ellene. A népszövetség nyilvános ülésén az ópiumkereskedelelem és a hírlaptenyésztés ügyéről tanácskoztak

Genf, január 16. A népszövetségi tanács tegnap egy nyilvános és egy zárt ülést tartott. A nyilvános ülésen az ópiumkereskedelelem ellenőrzésével foglalkoztak és megvitatták a hírlaptenyésztés megújításának ügyét. A zárt ülésen megválasztották azt a bizottságot, amelynek feladata lesz az alapokmány megfelelő módosítása és a Kellogg-egyezménnyel való összhangba hozása.

Zaleski lengyel külügyminiszter és Schubert német külügyi államtitkár az ülések után a német-lengyel viták kérdéseiben hosszantartó megbeszéléseket

folytatott.

Grandi tegnap kivonta magát rendőri kísérőinek óltalma alól s az utcákon nagyobb sétát tett, hogy megmutassa, mennyire nem ad hitelt az ellene készülő merénylettervekről szóló híreknek.

Genfi diplomáciai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak Briand és Grandi tárgyalásainak. Beavatott helyen a sajtót úgy informálták, hogy Olaszország ez alkalommal is fenntartotta a teljes olasz-francia tengerészeti paritáshoz fűződő követelését, míg Briand hírszerint azt az ajánlatot tette, hogy Olaszország engedékenysége ellenében

Franciaország kötelezi magát arra, hogy nem fog nagyobb haderőt tartani a Földközi-tengeren, mint Olaszország.

Genf, január 16. Briand és Grandi külügyminiszterek ma délben két óra hosszat tartó megbeszélést folytattak a tengerészeti leszerelési konferencia problémáiról. Briand holnap délben Párisba utazik.

Genf, január 16. A lapok közlése szerint Briand és Grandi nemcsak a tengeri leszerelés problémáiról, hanem olasz-francia északafrikai megsegéről is folytattak megbeszélést.

Rövidesen leszállítják a CFR személy és árutarifáját

A tarifa leszállítása az egyetlen lehetőség a milliárdos deficit kiküszöbölésére

Bucuresti-Bukarest, január 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Uj Kelet hasábjain több ízben beszámoltunk arról, hogy az államvasutak vezérigazgatósága az áru- és személyszállítási tarifa leszállításának gondolatával foglalkozik. A redukciónak az tette szükségessé, hogy a vasutak állandó deficiettel dolgozzanak. A tehervonatok üres teszik meg az utat az egyes állomások között, és a személyszállító vo-

natok is, néhány kivételével, az ürességtől kongó kocsikkal közlekednek. A CFR költségvetésében 11 milliárd lej van az áru- és személyszállítási illetékekből bevételként előirányozva erre az esztendőre, a tényleges jövedelem azonban az eddigi eredmények alapján távolról sem fogja ezt az összeget megközelíteni.

Az előrelátható milliárdos deficit elkerülése érdekében az államvasutak vezér-

igazgatósága kénytelen volt az áru- és személyszállítási tarifa leszállításához folyamodni. Ioanid aligazgató három tervet dolgozott ki a leszállításra vonatkozólag. Az egyes tervszövegek az illetékek fokozatos csökkentésének módjait tartalmazzák. Az autonóm államvasutak igazgatóságának tanácsa már a közeli napokban dönteni fog a tarifa leszállításáról.

A német kormány a vám horribilis emelésével teljesen megszünteti a román-német gabonakereskedelmet

Az Agrárliga erőyes intervenciókat sürget a földművelésügyi minisztertől

Bucuresti-Bukarest, január 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). Constantin Garoflid vezetésével az agrárliga egy delegációja kereste fel Mihalache földművelésügyi minisztert, akiből sürgős intézkedéseket kértek a gabonakereskedelelem előmozdítása érdekében. A delegáció rámutatott arra, hogy az exportvámok és a megfelelő anyagi eszközök hiányában az elmúlt évi jó termés nem volt értékesíthető és a gazdák súlyos károkat szenvedtek és a gabonatermés jelentős része mai napig is a raktárakban áll.

A delegáció külön felhívta a kormány figyelmét arra, hogy a német kormány január elsejével vagononként 800 lejről 20 ezer lejre emelte fel a román árpa behozatali illetékét. A delegáció felhívta Mihalache figyelmét arra, hogy ez az intézkedés a román-német gabonakereskedelelem megszüntetését jelenti. Kérték a kormányt, hogy tegyen erőyes lépéseket a német kormánytól az árpa eddigi behozatali illetékének visszaállítására érdekében.

A brailai gabonakereskedők ugyanebben a kérdésben gyűlést tartottak és a gyűlés végeztével táviratilag fordultak Maniu miniszterelnökhez. A távirat szerint a román árpa behozatali illetékének leszállítása a román gabonakereskedelelem számára súlyos csapást jelent, ennek következménye képpen a román kikötőkben az árpa kilogramja négy lejről három lejre csökkent. A gabonakereskedők ugyancsak sürgős intézkedéseket kérnek a miniszterelnöktől.

Ukrajnában újra fellángoltak az ellenforradalmi megmozdulások

Stalin éjjeli titkos ülésre hívta össze a cseka vezetőit

Riga, január 16. Az ukrán távirati iroda moszkvai jelentése szerint szovjet-körökben nagy felűnést keltett, hogy Stalin az elmúlt héten teljesen váratlanul éjjeli ülésre hívta egybe a cseka, a szovjet titkosrendőrségének vezetőit: Menjinszkijt, Messinget, Jagodát és Unshihet. Hír szerint a cseka vezetőinek összehívását az tette szükségessé, hogy a szovjet-kormány riasztó híreket kapott a Don vidékéről, a Kaukázusból és különösen Ukrajnából. Az Ukrajnából érkezett jelentések szerint az utóbbi időben eszközölt tömeges letartóztatások nem hozták meg a kívánt eredményt. Ellenkezőleg, igen éles agitációt provokáltak a parasztiak között. A falvakra küldött kommunisták ágenseket már rendőri különítmények sem tudják megvédeni a parasztság Ukrajna különböző részeiben a felkelők fegyveres bandákba verődtek össze, amelyekkel a rendőrségnek valóságos háborút kell vívni.

Az Imerinka vidékén nyolc falu parasztsága bandába szerveződve, megtámadta Imerinka várost, lelőtték több kommunistát és kirabolták a Szovjet Bank pénztárában talált összes letéteket. Kievből rendőrküldönyményeket küldtek a felkelés elfojtására. A felkelők kiűrtették Imerinkát és Vapniarka felé vonultak vissza.

A felkelőknek egy másik csoportja Vinica környékén működik. A cseka különítményei négy napon keresztül barcoltak a felkelőkkel. A vörös hadsereg végül is vereséget szenvedett és erősítéseket kért. Priuhobiban szovjetellenes szervezettel fedezték fel. Tizenhárom összeesküvőt azonnal kivégeztek. Charkowbnt ugyancsak nyomára jöttek egy hasonló szervezkedésnek.

A szovjet vezetőinek azonban különösen az okoz gondot, hogy az antibolszevista szellem a Fekete-tengeri flotta légénységébe is befészkelte magát. Az odesszai rendőrség ukrán el-

lenforradalmi szervezetet fedezett fel, amelynek hívei különösen a sebastopoli vörös-katonaság tagjaiból és a hadi tengeri flotta tengerészeiből rekrutálódtak. A Vörös Ukrajna hadihajó tizenhét tengerészét letartóztatták.

— Véres kommunista zavargás Sydneyben. Londonból jelentik: Sydneyben kommunista bányamunkások nagyobb csoportjai véres össztközéseket provokáltak ki. A karhatalom kénytelen volt több ízben fegyverét használni. A zavargásoknak 12 halottja és harminc sebesültje van. Számos letartóztatás történt.

A magánalkalmazottak szakszervezete gyorsirásai tanfolyamot hirdet, mely hetenként kétszeri tanórával három hónapig tart. Azon tisztviselők, tisztviselőnők, alkalmazottak és alkalmazott-nők, kik résztvenni szándékoznak, azok e hét folyamán délutánonként jelentkezzenek a szervezet irodájában. Str. Cogălniceanu (v. Farkas u.) 7. szám alatt.

Ünnepi konferencia után

A közelmúlt napokban lezajlott IX. országrészi ünnepi konferencia a cionista sajtóban oly nagyszzerű kritikában részesült, hogy a konferencián részt nem vett cionisták meg lehetnek elégedve a konferencián kifejtett eredményes munkáikkal.

Sajnos azonban nem az összes a konferencián résztvevő delegátusok osztják a kritikát író elvtársak nézetét, mint én magam sem, aki igazán lesújtva távoztam a konferenciáról és merem állítani, hogy az ország minden részéből résztvevő delegátusok nagy csalódást vittek magukkal otthoni elvtársaik közé, ami féltő, ez évi munkánk eredményében illetve eredménytelenségében fog kifejezésre jutni.

A cionista sajtó, de különösen az Új Kelet, a konferencia előtti hetekben kifejtett nagy propagandája után Erdély cionista közvéleménye türelmetlenül nézett a konferencia elé és ettől várta, az évek óta ránk nehezede, minden eredményes munkát megakadályozó, problémák megoldását és várta az új eszméket a melyek gyengélkedő intézményeinkbe új életet hoznak.

Komoly időket élünk! Nemcsak cionista szempontból, hanem általános gazdasági szempontokból is és így Erdély elszegényedésben lévő zsidósága nincs is abban a hangulatban, hogy ünnepet ülhessen és ezáltal talán sokaknak nem tűnt fel, ünnepi konferenciánk sivár szomorúsága. De a rendezésről ne beszéljünk. Azonban mikor hallottunk, — Dr. Fischer Tivadarnak az ünnepi megnyitón tartott nagyszzerű előadásán kívül —, egy komoly beszámolót, vagy egy nagyon szükséges meggyújtató nyilatkozatot a mai palesztinai helyzetéről? De szívesen hallottuk volna, parlamenti képviselőink — akikről tudjuk, hogy feladatuk magaslatán állanak — beszámolóit is.

Vagy ez talán a választási blokk konferenciája elé tartozik? A vidéki csoportok delegátusainak a konferencián való részvétele nemcsak fáradságos, de nagyon költséges is és mégis meghozzák évről-évre az áldozatot, mert szükségét érzik néha, lankadó cionista energiájuk erősítését és elmennek új lelkesedést meríteni az otthon elvégzendő nehéz munkájukhoz.

Nem gondolok itten természetesen Temesvárra, Szatmár, Kolozsvár, vagy más tömeges zsidósággal bíró városok csoportjaira, ahol megvannak a szükséges tényezők a szükséges munka elvégzésére, hanem azokra a csoportokra gondolok és gondolunk, ahol legfeljebb két-három, de nagyon sokszor egy ember vállára nehezedik a sok időt és még több ideget igénylő munka és az ezzel együtt járó nagy anyagi áldozatok is.

És mindezekben a helységekben már egy évtizede egy és ugyanazon emberek állanak felelőségteljes őrhelyükön, amely elszakítja őket nemcsak hivatásuktól; hanem családjaitól is.

De mégsem hagyják el helyeiket, mert szent hitük, hogy a zsidó nemzet nagy jövőjének érdekében minden áldozatot meg kell hozniok. Ma, talán már hiába akarnak önkéntes kis hadseregünk sorából kilépni, nem tudnak!

Az eszmének élnek és eméltül meghalnak! Ezek, a külső őrhelyeken élő katonák azok, akiknek legnagyobb része fájdalommal csalódással távoztott utolsó konferenciánkról, amely sajnos bővelkedett minden komoly gyűlést megszegő jelenetekben. A rövid időre szabott gyűlések és ennek ellenében a nem mindig tárgyalásra alkalmas határozati javaslatok sokasága és főleg a sokszor személyi harcoknak látszó pártharcok kirobbanása tették lehetetlenné életbevágó, komoly problémáink higgadt meg tárgyalását! Mi célja tehát a további konferenciákon való részvételnek akkor, amikor nincsen senki aki az ifjúságot a pártharcok veszélyes utjáról a produktív munka útjára terelje és aki összes életbevágó problémáikat megoldhatja. Mert én nem hiszek benne, hogy a IX. konferencia azokat megoldotta. Sőt!

Mégegyszer tehát mi értelme a további konferenciákon való részvételnek? Nézzenek utána az illetékesek, hányan hiányoztak a konferenciáról a legregyebb és legáldozatkészebb elvtársaink közül, akik évről-évre mindig többen és többen adnak távolmaradásukkal elégedetlenségüknek kifejezést.

Azok tehát, akik hivatottak erre és

akinek szívükön fekszik a komoly céltudatos építő munka, nagy bünt követnek el, ha ebből a céltalan tévelygésből ki nem vezetnek bennünket.

Hogyan? A legfontosabb szerintem a konferenciákon való résztvevő delegátusok számának legalább felére való csökkenté-

se, ami által elérhető a konferencia elé kerülő kérdések higgadt és kizárólagos tárgyalása. Továbbá lehetetlennek kell tenni, hogy azok kezében legyen a döntés kulcsa, akik legkevésbé járulnak — járulhatnak hozzá a szükséges nagy anyagi áldozatokhoz. Kis, áldozatkész se-

regünk soraiban csak azoknak van helyük és szent zászlónk alá csak azok sorakozzanak, akiknek kebelében nincsen más érzés, mint az, hogy zászlónkat tisztán és gyorsan diadalra juttassuk!

(Nagyszében)

Grünberger József

Létrejött a megegyezés a német szankciók ügyében

Diplomáciai körökben már nem remélik, hogy a magyar kérdést a mostani konferencián lefárgyalják

A hatalmak el vannak határozva, hogy az értekezletet szombatra befejezik. Külön bizottságot alakítanak a magyar kérdés lefárgyalására. Ausztrália is megegyezésre jutott Németországgal

Hága, január 16. A hágai konferencia első pozitív eredményét regisztrálhatjuk ma már: a német szankciók ügyében létrejött a megegyezés. A szankciók kérdésében a kompromisszum nyilvánvaló: Németországot nem fizetése esetén, csak a hágai döntőbíró határozata alapján lehet újra megszállani.

Annál nyilvánvalóbb a kudarc a keleti, illetőleg a magyar jóváértéki ügyekben. Az optimizmus hiábavaló volt: megegyezés nem jött létre s most már valószínű, hogy ez a konferencia nem is fog dönteni ebben a kérdésben. A bolgár kérdésben szintén újabb nehézségek merültek fel s valószínű, hogy az osztrák jóváértéki ügye sem fog végleges elintézésre nyerni.

A konferencia legújabb eseményeiről a következő tudósítások számolnak be:

A szankciók lényege

Hága, január 16. A hat meghívó hatalom mai értekezletén hosszas tárgyalás után létrejött a megegyezés a szankciók kérdésében. Az okmány tartalmazza egyfelől a hitellező hatalmak, másfelől Németország kormányainak nyilatkozatát. A hitellező hatalmak arra a nem remélt esetre, ha olyan német kormány kerülne uralomra, amely a Young-terv végrehajtását megtagadná, vagy szabotálná, fenntartják maguknak a jogot arra, hogy a hágai állandó nemzetközi bírósághoz forduljanak s ennek megállapítása után igénylik a maguk számára a szabad kéz politikáját. A német kormány nyilatkozata következik ezután, melyben teljes egészében tudomásul veszik a hitellező hatalmak nyilatkozatát és az okmányban megjelölt esetre szóló fenntartásukat.

A konferencia első főbizottsága holnap plenáris ülést tart, amelyen tudomásul veszik a német jóváértéki kérdés rendezésének tényét.

A kisantant mindenestre aláírja Young-tervet

Hága, január 16. A magyar kérdést ma is egész nap bizalmas megbeszélésekben tárgyalják. Dél előtt a nagyhatalmak delegátusai a kisantant delegátusokkal folytatnak ebben az ügyben tárgyalást, délután pedig újra a magyar delegáció került sorra.

A lapok megállapítják, hogy az eddigi tárgyalásokon az optánuskérdésekben az elmentés álláspontra közelített sikerült, de a nagy objektumok, a főhercegi és egyházi javak tekintetében még mindig fennállanak a nehézségek.

Diplomáciai körökben már nem számolnak azzal a kedvező lehetőséggel, hogy a magyar kérdésben a megegyezés szombatig létrejöhessen s most már a hatalmak is inkább csak arra törekednek, hogy a hágai értekezlet utáni időpontra olyan alapot találjanak, amelyen a tárgyalások későbbi időben folytathatók lesznek.

A hatalmak ugyanis el vannak határozva arra, hogy az értekezletet szombat délután minden körülmények között befejezik.

A párisi Le Matin szerint a magyar kérdés lefárgyalására különleges bizottságot fognak delegálni, amely rövid időn belül megkezdí munkáját. A lap beavatott helyről azt az információt kapta, hogy a kisantant államok alá fogják írni a Young-tervet, tekintet nélkül arra, hogy a keleti jóváértéki kérdésében a megegyezés létrejött-e vagy sem.

Osuoki párisi cseh követ, a cseh delegáció tagja nyilatkozott a sajtó képviselői előtt a Csehország és Magyarország között függőben lévő problémákról. Kijelentette, hogy a gazdasági és pénzügyi kérdések elintézhetőek, ha a felek nem kevernek ezeket politikát. Az agrárügyekről kifejtette Osuoki, hogy a cseh delegációban meg van a jószándék, hogy a megegyezés létrejöhessen, de nem tartja megengedhetőnek, hogy az idegen állampolgárok magasabb összegű kártalanításának, mint Csehország saját állampolgárai, amikor megváltási összeget kaptak az agrárreform során elvett földekért.

A bolgár-kérdésben újabb nehézségek merültek fel

Hága, január 16. A Handelsblad közlése szerint a Loucheur-bizottság minden valószínűség szerint a jövő héten is egyített marad s tovább folytatja a keleti jóváértéki ügyének kibogozását. Ez természetesen csak akkor következhetne be, ha a hatalmak szakértői szombaton agyálnák, hogy a megegyezésre kilátás van.

A londoni Times tudósítója azt közölte lapjával, hogy a kisantant államok nem akarják aláírni a Young-tervet mindaddig, míg a keleti jóváértékekben megegyezés nem jött létre.

London, január 16. A Times a hágai konferenciáról szóló tudósításban beszámol arról, hogy a német kérdés megoldása már tulajdonképpen készen áll, s most a hatalmak delegátusai három rendelkezésre álló napjukat a keleti jóváértékek kérdésének szentelhetik. A lap ennek ellenére lehetetlennek tartja, hogy a hét végéig az összes keleti jóváértékekben megegyezés jöjjön létre.

Hága, január 16. A bolgár kérdésben a keleti jóváértékekkel foglalkozó bizottság előtt tegnap várakozás ellenére újabb nehézségek merültek fel s megegyezést létesíteni nem sikerült. A kérdést ma is tárgyalják.

Pertinax Schacht dr. ellen

London, január 16. Az angol sajtó általában elégedett a hágai eredményekkel.

Ha a londoni konferencia nem jár sikerrel, úgy az újabb fegyverkezés elkezdhető lenne teszi a világháborút

MacDonald nyilatkozata a leszerelési konferencia előtt

London, jan. 16. Macdonald miniszterelnök fogadta a sajtó képviselőit s elötrük körvonalazta Angliának a tengeri leszerelési konferencián követendő irányelveit. Kijelentette, hogy az általános nemzetközi biztonság a népszövetségi alapokmány az 1922-iki washingtoni egyezmény, a locarnói és a háborút elítélő Kallogg-paktum következtében megszilárdultnak tekinthető s ezért a haderőket le kell szállítani. Az angol kormány fel fogása szerint az utóbbi évek fegyverke-

zése jelenti a legnagyobb veszélyt a világbékére s emiatt kell törekedni arra, hogy a haderők csökkentessenek. Ha a londoni konferencia nem jár azzal a sikerrel, amit a világ tőle elvár, ez további husz évi fegyverkezési versenyt tesz majd elkerülhetlenné, melynek biztos következménye háború lesz. Az angol miniszterelnök hangzottatta ezúttal is, hogy kormányja a tengeraltjárók teljes betiltása mellett van.

— Négy embert temetett maga alá a ledől fa. Rómából jelentik: Analfi közelében a nagy esőzések folytán tegnap kidől egy óségi fa. Szerencsétlen véletlen folytán a fa esésének vonalában több ember állott, kik közül négy embert maga alá temetett. A szerencsétlenek közül három meghalt, a negyedik életveszélyesen megsbeszt.

Mikszáth: Szent Péter esernyője

Lei Lepage-nál Kvár

A más helyett

Sighet-Máramaros (Az Új Kelet tud máramarosi eset. tal kreált speciális filmcenzúrátot legrosszabb esetben egy regényi a nyugalmasabb s fantáziájukban s romantikus bércek. Ami alább köve faló Bill-féle kalandos izelítője csupá marosi élenek ne. Két or gának

A gyengébbek előbb, hogy Slatina ramarosszigetről. a szigeti embernek lamire, mindig ug Csehszlovákiában olcsóbb. Ennek a ra lezúllott városn don aligha be tud mibb szükségleteit Slatinának van vezetése. Reng szlatinai zsidók p nyokban tartogtj ért napirenden van határszélén ez a iparnak számít.

Magától értetődőnek rengeteg munk a legtöbb esetben a nak a trianoni m vél meg vámedklát a lopott holmi — a nyomozó ha venció jött létre, a két szomszédorségére van egymá kával, közösen ü mert attól tartanak odafajul a dolog, kormányrendszer

Mur Sajovics Bert kedő üzletébe betó vittek 300 ezer lej vics jelentette az es őrségen. ahol ann szerint jegyzőkönyről, s beindították. Hogy a nyomozó vezettek, a szlatina megkereséssel ford séghez, hogy segít. Ez eredménnyel is megadta beleegye sek kiderítését mi

A detektív kis zeli Csárdán egy bernél, kiről tudtá betörők között nag vend. A fiatalemb erről az esetről se Szász rendőrök tán azonban előad ugyan semmi rész Sajovicsról elrabl niség szerint Szat tyi Gábor uradák nál.

A kocsis próbált keresni az árura, rikusan visszautas S csupán az ő hire hatta be, hogy f Az áru tehát m gondolták a nyom ért rögtön ki is

A grán a dete Mihályi Gábor lett van. Az egy nak a gránicerél talos helyiség és Alig hogy a ren elött megállott, e cserek és lefogott reit. Hiába mutá az ügyész enged rázta a cseh cser 300 ezer lej érték tinnán és az áru i

A máramarosmegyei granicsárok a tolvajok helyett a nyomozó detektiveket fogták el, a tolvajok pedig addig megszöktek a lopott áruval

Sighet-Máramarosziget, január 16. (Az Új Kelet tudósítójától). Ez is egy máramarosi eset. A határviszonyok által kreált specialitás. Ötletes ember filmszcenárióját írta belőle, vagy a legrosszabb esetben kölcsön adná a témát egy regényíróknak. Hadd izgassa a nyugalmasabb országok gyermekeit, s fantáziájukban vágyakozzanak ide, a romantikus bércsek közé...

Ami alább következik az nem Buffalo Bill féle kaland. Csak, sajnos, egy kis izelítője csupán annak, amit máramarosi életnek neveznek.

Két ország nyomozóhatóságának vállvetett munkája.

A gyengébbek kedvéért elmondjuk előbb, hogy Szatina nincs messze Máramaroszigetéről. Alig egy ugrás. S a szigeti embernek ha szüksége van valamire, mindig ugrik. Mert Szatina Csehszlovákiában van és ott minden olcsóbb. Ennek a gazdaságilag annyira lerúllott városnak a lakói más módon aligha be tudják szerezni legelemből szükségleteiket.

Szatinának van azonban még egy nevezetessége. Rengeteg a betörője. A szatlinai zsidók provizorikus tákolmányokban tartogatják árukészletüket, ezért napirenden vannak a betörések. A határszelen ez a mesterség virágzó ipának számít.

Magától értetődő, hogy a hatóságoknak rengeteg munkája akad. De mert a legtöbb esetben a betörők fityegnek a trianoni megegyezésre és utlevél megvámdeklaráció nélkül hozzák át a lopott holmit értékesítés végett, — a nyomozó hatóságok között konvenció jött létre, melynek értelmében a két szomszédország hatósága segítségével van egymásnak. Váltvetett munkával, közösen üldözik a betyárokat, mert attól tartanak, hogy a végén még odafutal a dolog, hogy ezen a vidéken kormányrendszer lesz a betyárságból...

Munkában a rendőrség.

Sajovics Bernát szatlinai kereskedő üzletébe betörték a minap és elvitték 300 ezer lej értékű árut. Sajovics jelentette az esetet a szatlinai rendőrségen, ahol annak rendje és módja szerint jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, s beindították a nyomozást.

Hogy a nyomozás szálai Romániába vezettek, a szatlinai csendőrség azzal a megkereséssel fordult a szigeti rendőrséghez, hogy segítsen a nyomozásban. Ez eredménnyel is járt. Az ügyész is megadta beleegyezését és így a tettesek kiderítését isem zavarta meg.

A detektivek kiszálltak először a közeli Csárdán egy rovtomultu fiatalembél, kiről tudták, hogy a határszéli betörők között nagy népszerűségnek örvend. A fiatal ember otthon volt, de erről az esetről semmit se akart tudni. Szász rendőrkormányzó vallatása folytán azonban előadta, hogy neki nincs ugyan semmi része a dologban, de a Sajovicstól elrabolt áru minden valószínűség szerint Szarvasszón van, Mihályi Gábor uradalmának egyik kocsisánál.

A kocsi próbált az előző nap vevőt keresni az áru, de mindenütt kategorikusan visszautasították az ajánlatát. Csúszván az ő híres verekedéseinek tudhatta be, hogy féltek őt bejelenteni. Az áru tehát még nála van. Így gondolták a nyomozóhatóságok is. Ezért rögtön ki is utaztak Szarvasszóra.

A gránicsérek letartóztatják a detektiveket.

Mihályi Gábor tanyája a Tisza mellett van. Az egyik udvar végén laknak a gránicsérek. A kis szoba hivatalos helyiség és „piket”-nek nevezik. Alig hogy a rendőrség autója a tanya előtt megállt, előkötötték a gránicsérek és lefogták a rendőrség embereit. Hiába mutatta Szász komiszárnak az ügyész engedélyét, hiába magyarázta a cseh csendőrmester, hogy 300 ezer lej értékű árut loptak el Szatina és az áru itt van, ennek a ház-

nak a fedele alatt, s az ők nem bántják a határt, ha itt házkutatást tartanak, — tizenkét szuronyos gránicsér csak letartóztatta őket és erőlyesen követelték, hogy jöjjenek be Szigetre.

Nem volt kiút. Muszáj volt engedni az erőszaknak. Szász komiszárnak és társait ügyészégre engedélyvel a zsebében lefogták, s bekisértek szuronyos közzött, mint a legveszedelmesebb gonosztevők.

Szurony-roham a szigeti piactéren — s a detektivek megszöktek...

A piactéren megállottak. A gránicsérek követelték, hogy a letartóztatottak kövessék őket a laktanyáig, a detektivek viszont követelték, hogy kísérik őket a rendőrségre. Súlyos volt a döntés, mert egyik fél sem akart tágitani. Közben óriási tömeg csődült oda. Min-

denki szemtanuja akart lenni ennek a ritka komédiának. Rác rendőrkapitány is kijött a rendőrség épületéből és előbb szép szóval, aztán durván kérte, hogy hagyjanak fel a követelésükkel. Ez mégis csak nevelés: Nyomozó hatóságokat letartóztatni!

Miközben Rác kapitány a gránicsérekkel tárgyalt, a detektivek egy óvatlan pillanatban kerekelt oldottak. Alig hogy a gránicsérek ezt észrevették, lekapták vállukról a fegyvert és rohamot intéztek a szökevények után.

Az ötszáz főnyi tömegből hasadt a nevetés. Szuronyroham a piactéren itt is ritka látvány. Tizenegy esztendővel a béke kirovása után...

A roham kudarcot vallott. A detektiveknek sikerült „meglőgni”. A gránicsérek lehurrogva tértek haza.

A rabolt árut azonban sikerült megmenteniük.

Panflavin
flatell, fregel védő, tcrókféjás, fertőzés nem éri.
Vasuton, vagy villamoson való utazásnál különösen ki vagyunk téve a megfűlés veszélyének. Ilyen helyeken fertőző betegségek is könnyen terjednek. Védekezzék ez ellen
Panflavin pasztillákkal, melyek a szájat és garatüreget fertőtlenítik.
Minden gyógyszerárban és drogériában kaphatók.

Sajovics Bernát, az ötgyermekes családapa kezdheti újra elülről. Ahol tiz esztendővel ezelőtt kezdte...

(Sch.)

Ujra merényletet kíséreltek meg egy személyvonat ellen

A Bálfi-csernovitzi vonalon megrongálják a sineket, de a katasztrófát sikerült még idejekorán elhárítani

Bucuresti-Bukaresti, január 16 (Az Új Kelet tudósítójától). Az utóbbi időben ijesztő módon elszaporodtak a vasúti merényletek, a CFR személyzetének meglepő figyelmessége és gondossága folytán ezek a merényletek szerencsére az esetek többségében nem sikerültek, ami azonban nem mentesíti a kormányt a merényletek ér-

telmi szerzői ellen és minden valószínűség szerint egy jól megszervezett bandához tartoznak.

A Bálfi-csernovitzi vonalon egyik személyvonat ellen merényletet kíséreltek meg. Sofia állomáson a vonatvezető észrevette, hogy az állomástól néhány lépésnyire a sinek meg vannak rongálva. A

pályatestet azonnal helyreállították, egyben szigorú vizsgálatot indítottak a tettesek kiderítésére. Valószínű, hogy a kommunisták terveztek bűnös merényletet.

Ma délelőtt a miniszterelnökségen Maniu megbeszélést folytatott Ioanitu és Mirto miniszterekkel a közrend biztosításáról a kommunista agitációval szemben.

A Heimwehr-politika újabb veresége

Bécs, január 16. Mint ismeretes, augusztus 18-án St. Lorenzenben folyt le az a véres összecsapás a Heimwehr és a Schutzbund csapatok között, amely súlyos incidens kezdetét jelentette a Heimwehrek folytonos provokációjának és már-már felforgatással fenyegettek az osztrák köztársaság életét. A st. Lorenzeni összeütközés alkalmával hárman haltak meg és rengetegen könnyebb és súlyosabb sérüléseket szenvedtek. Már néhány nap óta folyik a bécsi törvényszék előtt a st. Lorenzeni véres nap tárgyalása. A bíróság előtt Tösch szociáldemokrata funkcionárius állott egyetlen vádlottként, aki ellen azt

a vádat emelték, hogy ő kezdte a lövöldözést és ő volt az, aki az egész véres összecsapást kiprovokálta. Dr. Eisler szoc. dem. képviselő Tösch védelmére a tárgyalás alatt több ízben követelte, hogy szakítsák meg a tárgyalást és az egész ügykomplexumot helyezték újból a vizsgálóbíró elé s helyezték vád alá azokat a Heimwehr-tagokat is, akik résztvettek az összeütközésben. Dr. Eisler ismételt követelésére ma este a bíróság végül is helytadott a kérelemnek. A st. Lorenzeni ügy úgy újból a vizsgálati stádiumba kerül vissza, ami egyuttal a Heimwehr-politika újabb vereséget is jelenti.

Elrendelték a harminc napos vizsgálati fogságot a vasárnapi tüntetések során letartóztatott ifjúnok számára

Az egységes szaktanács nyilatkozata szerint a tüntetők nem szállíták szembe a karhatalommal és nem akartak tiltott gyűlést rendezni. Éhségstrájkol az ügyészségi fogházban lévő 15 letartóztatott

Cluj-Kolozsvár, január 16. (Az Új Kelet tudósítójától). A kolozsvári ügyészség ma délelőtt foglalkozott a letartóztatott kommunista ifjúnok ügyével és elrendelte a 30 napos vizsgálati fogságot. A letartóztatottak a végzés ellen felfolyamodással éltek a táblához, szabadlábra helyezést kérve. A 15 letartóztatott ifjúnok egyenként napok óta éhség és szomszúságstrájkot folytat, közülük néhányan az állapotuk igen súlyos. A vasárnapi tüntetésekkel, valamint a letartóztatásokkal kapcsolatban az egységes szaktanács három pontból álló nyilatkozatot küldött be lapunknak, amely ezeket mondja:

1. A munkás-otthon lepecsételt helyiségeinek erőszakos felnyitása nem szombaton történt, mint ezt a rendőri hivatalos jelentés, hanem három nappal előbb, szerdán este. Az otthonba behatoló munkások senkit le nem fegyvereztek, mert őrőség ott nem is volt. A hatóságok csak másnap délelőtt értesültek a történetekről a házban lakó egyik magánfél bejelentése alapján s ekkor állították fel ismét ör-

seget. Minthogy senkit sem értek „tetten” csütörtöktől szombatig tartó állandó előállításokkal igyekeztek a tettesek nyomára jutni.

2. A vasárnapi gyűlés esete a következő:

Egy elhunyt ifjúnok halálának évfordulóját akarták a szokásos keretek között megtartani. A rendőrség nem akarta ezt megakadályozni. Ellenkezőleg, hagyta a munkásokat gyülekezni, midőn látták, hogy többen már nem jönnek, csaptak rá az ott gyülekező kb. 70-80 főből álló csoportra a közelben elbujtatott rendőrségi csendőrsztagok. A munkások nem támadták a fegyveres rendőrséget, ténny viszont, hogy védekeztek a már ott megnyilvánult brutalitások ellen.

A rendőrségen természetesen a megszkott vallatott módszert alkalmazták nem egyesek, hanem egy-kettő kivételével valamennyi ellen.

3. A munkásotthonba való behatolás dátumának szándékos eltolását azért köztették az említett formában, hogy a két

eseményt összekapcsolják és a közvélemény indokoltan lássa a rendőrség magatartását és a tömeges letartóztatásokat. A még letartóztatásban levő munkások, számszerint 15-en egyenként letartóztatásuk óta, tehát vasárnap délután óta éhség- és szomszúságstrájkban vannak.

— Egy kassai uriaszony máglyahalálra ítélte saját magát. Kassából jelentik: Városszerte óriási feltűnést keltett az a nem mindennapi tragédia, amely tegnap este játszódott le Kassa belvárosában. Az egyik Srobár-utcai bérpalota lakói arra lettek figyelmesek, hogy a palota tulajdonosának, özvegy Kemény Bélánének lakásából hatalmas füstömgözönlik ki. Azonnal értesítették a tűzoltóságot, feltörték a lakás zárt ajtóit és ott az egyik szobában a tűz lokalizálása után szénmégve találtak meg dr. Kemény Bélánét. A vizsgálat megállapította, hogy az előkelő uriaszony, akinek férje öt évvel ezelőtt halt meg, az utóbbi időben súlyos idegbajban szenvedett és öngyilkosságot követett el. Két leányát a borzalmas tettének elkövetése előtt sétálni küldte, a cselédséget pedig a mosókonyhában foglalkoztatta. Az egyik szekrényben benzint és petrolumot helyezett el és maga is bezárkózott a szekrénybe és azt fegyűjtötte. A szörnyű máglyahalál halt uriaszony tetteinek oka teljesen ismeretlen, mután bucsulevelet nem hagyott hátra.

— 1930: A föld északi és déli pólusa — beszélgetést folytat. Moszkvából jelentik: A Ferenc József földön állították fel a világ legészakibb rádióállomását. A rádióállomás tegnap összeköttetést kapott a déli sarkon időző Byrd-expedíció rádióállomásával és a két pólus terület között beszélgetés kezdődött. Az orosz rádióállomás teljesen tisztán vette fel Byrd expedíciójának üzenetét, Byrdék azonban már nehezebben hallották meg a föld északi pólusáról küldött üzeneteket.

— Az örökösödési adó és illetékről szóló új törvény magyar fordítása kapható Dr. Mandel Fordító Irodájában, Cluj, Str. Memorandului 9. Ára 20 lei.

— Megválasztották az új Miss Ausztriát. Beosból jelentik: A lezárt szépségkirálynő-választáson Ingeborg Frieberger, Frieberger mérnök leányát választották meg Miss Ausztriának.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felolvasó szerkesztő: Jambor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. Matei Millo 6.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A Mizrachi ifjúsági csoportok Oneg Sabbath estje. A Mizrachi ifjúsági csoportok által rendszeresített Oneg Sabbath folyó hó 17-én, péntek este félkilenc órakor a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében, str. Baron L. Pop 10. Jambor Ferenc, az Uj Kelet felelős szerkesztője fog előadást tartani „Lengyel és német zsidók” címmel. Vendégeket szívesen lát és pontos megjelenést kér a vezetőség.

Mérgezett víz folyik Lengyelországban. Varsóból jelentik: A niewiadomi Nitras vegyi művekben eddig még ismeretlen okból egy mérges savakat tartalmazó 6000 literes tartály felrobbant. A sav a Casarna folyóba, onnan a Pilicába, majd a Wisztulába folyt. Miután a sav könnyebb a viznél, a mérges anyag a folyó tetején uszik. A hatóságok intézkedtek, hogy a lakosság ne fogyassza a mérgezett vizet és az itt fogott halakat. A mérgezett víz ma Varsón át folyt. A varsói vízművek ezért ma nem szolgáltatnak folyóvizet, hanem megnyitották a tartályok tartályokat és onnan adtak a lakosságnak vizet.

Egy amerikai tanítónőt azzal vádolnak, hogy megmérgezte tanítványait. Newyorkból jelentik: Szörnyű bűnnel vádolták meg Montvale newyerei fiatal tanítónőjét Pearl Topper kisasszonyt. Az a vád ellene, hogy megmérgezte az iskolás gyermekeket. Ezelőtt pár héttel a tanítónő összeveszett szakácsnőjével és becsületbavágóan gorombáskodott vele. A városi hatóságok a vitában a szakácsnőnek adtak igazat és elbocsátották állásából a tanítónőt. Pearl Topper azzal akarta megbosszulni magát, hogy arzenoldatot kevert a gyerekek ételébe, hogy ezzel a gyantát a szakácsnőre terelje. Tizenhét gyermek súlyosan megbetegedett és csak a gyors orvosi segítségnek köszönhető, hogy nem halt meg egy sem. Először valóban a szakácsnőt vették gyanúba, de ő igazolni tudta magát, míg végre a nyomozás megállapította, hogy a mérget a tanítónő keverte a gyermekek ételébe. Letartóztatták.

Félezer himlőeset Londonban. Londonból jelentik: Londonban erősen terjed a himlőjárvány. Legujabban negyvenhárom új megbetegedést jelentenek úgy, hogy hivatalos kimutatás szerint 503 himlőesetet tartanak nyilván. Az esetek többnyire súlyos lefolyásúak.

Kaposváron halálra ítélték egy rablógyilkost. Budapestről jelentik: A kaposvári törvényszék kötélhalálra ítélte Láng Ferencet, aki Zics községben megölte Haslinger szócsoport és feleségét s lakásukat ezután kirabolta.

Zsidó kórház-estély Dicsőszentmártonban. A dicsőszentmártoni Zsidó Nőegylet az elsők között áll a zsidó nőegyesületek sorában, mely a kolozsvári zsidó kórház alapját akarja gyarapítani. A Nőegylet nagyszabású estélyre készül, mely január 24-én fog lezajlani. Az estély rendezőségének élén dr. Erdős Izor, dicsőszentmártoni ügyvéd áll, aki utánzásra méltó lendülettel dolgozik azon, hogy a műsor művészi minőségű legyen. Ebben a törekvésében Marosvásárhelyről is illusztris vendégek fogják támogatni, hogy az estélynek minél fényesebb erkösi és anyagi sikere legyen. Az estélyen részt vesznek dr. Tischler Jenő, az erdélyi szerte elismert csellóművész, dr. Engelberg Dezső, Salovits Géza, Benjámín Árpák és még többen. Az érdeklődés iránt nemcsak Dicsőszentmárton zsidósága, de a román és magyar intelligencia is nagy érdeklődést mutat. Remélhető, hogy a dicsőszentmártoni példát még sok más vidéki város fogja követni és ezáltal a kolozsvári zsidó kórház alapja minél hamarabb és minél intenzívebben növekedjék meg.

Dr. Bayer-féle Purgen (Purgó) az ideális hashajtó

Az elsodort falu. Szabó Dezső híres regénye olcsó kiadásban 3 kötet (960 oldal) 138 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

LEGUJABB

Végetért a Népszövetség januári ülészsaka

Genf, január 16. A népszövetség ma megtartotta záróülését. Zalesky elnök és Quinones de Leon záróbeszédükben a népszövetség egyre növekvő tekintélyét méltatták. Az ülés végén felolvasták Müllert-

Franko német kancellár levelét, aki meleg szavakkal köszönte meg a népszövetségnek azokat a meleg szavakat, melyeket Zalesky elnök Stressemann elpareutálása alkalmával hangoztatott.

Két tettése is akadt a rejtélyes bécsi gyilkosságnak

A rendőrség letartóztatta az igazi gyilkost. Egy fiatalembert megőrjítettek a szenzációs tudósítások

Bécs, január 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az osztrák fővárosban nagy feltűnést keltett egy gyilkosság, amit tegnap fedeztek fel a Favoriten nevű külváros egyik üres telkén. Az áldozat egy 23 éves leány, Josefina Fieder, aki nemrégien került ki a klinika ideggyógyászati osztályáról. A leány testén hét keskeny pengéjű késből származó szúrást fedeztek fel különböző helyeken. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást, azonban csak annyit tudott megállapítani, hogy a leány, aki özvegy anyjával élt együtt, gyakran elmaradt éjjelre hazulról. De már ritkában történt, hogy a leány napokig ne jöjjön haza. Ezért Josefina Fieder anyja néhány nap előtt jelentést is tett leánya eltűnése ügyében a rendőrségen. A folytatott nyomozás csak annyit tudott kideríteni, hogy a meggyilkolt leány három nappal azelőtt a Wieland-Platzon egy kávéházban együtt ült fiatal emberekkel, akik a pincér vállomása szerint hazakisérték. Az áldozaton lévő sebek azt látszanak igazolni, hogy két tettes gyilkolta meg a leányt. Az egyik valószínűleg hátulról támadta, leteperítte a földre, míg a másik késszurásokkal gyilkolta meg. Minthogy a leány zsebében az igazoló irások mellett néhány shillinget találtak, nem valószínű, hogy rablógyilkosság történt.

Mára végre sikerült kinyomozni a

tettet egy Josef Kratochwill nevű munkanélküli kőműves személyében. A letartóztatása alkalmával Kratochwill nem tagadta, hogy a meggyilkolt Josefina Kleberrel barátságban volt, de tagadja, hogy gyilkos szándékkal ejtette volna a késszurásokat. Az eset előzményeiről elmondta, hogy együtt sétált az áldozattal és egy Ambros Mária nevű nővel, aki régebből volt a kedvese. A két egymásra féltékeny nő séta közben összevesztett és olyan hangosan perlekedtek, hogy ő — Kratochwill — nem bírta tovább és dühében rátámadt Josefina Fiederre, akit a szurás olyan szerencsétlenül ért, hogy összeesett és meghalt. Ekkor mind a ketten egy elhagyott szemétdomb közelébe vitték a halottat és itt elföldelték.

A rendőrség e vallomás alapján letartóztatta Ambros Mária-t is, akit bekísértek az ügyészség fogházába.

Érdekes, hogy kettőjük letartóztatása után a rendőrségen egy husz éves fiatalember jelentkezett azzal, hogy ő a nő gyilkosa. A fiatalember elmeállapotát megvizsgálták és úgy találták, hogy a rikkancslapok szenzációs cikkei az egyébként is gyöngéakaratu fiatalembert valószínűleg megtévelyítették és magát gyilkosnak képzelte. A fiatalembert átszállították az elmegyógyintézetbe.

vák a vendéglátó szerepét játszotta és rövid órák alatt sikerült leitarnia vendégét. Amikor Stenca beszámíthatatlan itas állapotba esett, Návák egy váltót szedett elő zsebéből és a részeg embert könnyű szörrel ráverte arra, hogy a 100 ezer lejéről kiállított váltót aláírja. Miután célját keresztülvitte, Návák csöcsára nitette az illuminált állapotban lévő embert és lakására kísérte. Másnap Návák megjelent egy dési bankintézetnél, ahol beváltotta a 100 ezer lejes váltót és az összeggel együtt megszökött Déseről. Stenca Lajos jelentette az esetet a dési rendőrségen, ahol jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, lefolytatták a nyomozást és a dossziét átküldték a dési vizsgálóbíróhoz, mely országos körzörendelet bocsájtot ki Návák Gergely ellen.

Mükedvelő előadás a római katolikus főgimnáziumban. A nyíltvárosi árusító osztondiák mükedvelő gárdája folyó hó 19-én este nyolc órakor a római katolikus gimnázium dísztermében színelőadást rendez. Ez alkalommal a „Hivataink úrak” című színművet mutatják be. A rendezést Sohn Sándor, a kolozsvári mükedvelő gárdák ismert, tehetséges rendezője vállalta el, aki már a Magyar Színházban rendezett mükedvelő előadásokon a „Pálinka” című darabot és Anatole France „Crainquebille”-jét is sikerrel rendezte. A mükedvelő előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A darabban Földes Ilona színművésznő is fellép.

Összeültközött két hajó a Földközi tengeren. Londonból jelentik: Gibraltári jelentés szerint egy angol és egy olasz hajó Gibraltár közelében összeültközött. Az olasz hajó sérülései súlyosak, Gibraltárból segélyhajókat küldtek ki, hogy a sérült hajót kikötőbe vontassák.

Egy háborús bigámia elkövetőjét körözi a nagyszabeni rendőrség. Bigámia vádjá miatt a nagyszabeni rendőrség országos körzést indított meg Solanowschi Alfréd ellen. Solanowschi 1914-ben törvé-

nyes házasságot kötött Vilerdin Victoriával. A házasság után a fiatal férj belesodródott a világháború véres forgatagába és az első rajvonatokban küzdött. 1918-ban visszatért Nagyszabenté. Itt azonban nagy meglepetésére nem találta meg régi lakóhelyén feleségét és senki sem tudott felvilágosítást az asszony hollétéről. Solanowschi beletörődött a so sba és már teljesen lemondott feleségéről. 1924-ben Solanowschi megismerkedett Albert Erzsébettel, akivel rövid idő után házasságot kötött. Solanowschiék zavartalanul élvezték a házasság örömeit. Időközben Solanowschi első, elvesztettnek hitt felesége, aki Budapestre költözött, értesült férje visszatéréséről. Vilerdin Victoria bigámia vádjá címén feljelentést tett férje ellen és a szabeni rendőrség megindította ellene az eljárást.

Egy új színész-csillag pályája. Bősöböl jelentik: Az osztrák főváros művészi és színházlátogató köreiben sokat beszélnek most egy újonnan felfedezett színészből. Hans Albertsról, aki Reinhardt rendezésében játszotta Shaw „Amerika császára” című paródiájában a főszerepet. Erről a színészből alig tudtak és most mint a legnagyobb alakítók egyikét ünneplik. Hans Alberts egy újságíró előtt nyilatkozott élete eddigi folyásáról, amely kétségelentül a legérdekesebb művészpályák egyike. „Apám — mondotta — azt akarta, hogy maradjak hamburgi konzervüzletében, amelynél külföldi foglalkozást nem ismert. Egyideig dolgoztam is ebben a ragyogó mesterségben, de aztán megtrtam és elhagytam a szülői házat és az üzletet. Mecklenburgban egy vándor-trupphoz szegődtem, azzal a kötelezettséggel, hogy nem csak kiállok a lámpák elé, hanem mikor jelenetváltás van, helyettesítem a kuliszatolókat munkájában. A háború elején, mint gyalgos-ronultam be, később beosztottak egy gépfegyverosztághoz, tiszté képeztek ki és lábamon megsebesültem. Mint sebesült, véletlenül egy másik divízióhoz kerültem, úgyhogy saját hadosztályom nem talált meg, mire bevezettek a veszteségi listába, mint aki elesett a beosztult mezején. Otthon elírattak, magam pedig Wiesbadenbe kerültem a kórházba, ahol amputálni akarták a lábam, ezt azonban nem engedtem. Wiesbadenben, amikor már lábadoztam, eljártam a színházba is és így történt, hogy az igazgató és az egyik szereplő a kuliszák mögött összevesztett és nem volt aki a darab főszerepét eljátsza. Én begyúrtam és elég jó sikerem volt. Szerencsére a háborút kórházban töltöttem és mihielyt kiűtött a forradalom, nyomban egészséges lettem. Berlinbe jöttem, de az akkori színházi viszonyok miatt nem kaptam szerződést, csak operetthez és kényszerítésből táncoskomikusá lettem. Néhány héttel ezelőtt a Deutsches Theater egyik tisztviselője este félnyolc órakor felkeresett a vendéglőben és ideadta Reinhardt levelét, amelyben arra kér, hogy ugorjok be a Schaw darab vezető szerepébe. Képzhetik, milyen jól voltam felkészülve erre a szerepre, de bátorságom átségitett ezen a nehézségen és most itt vagyok egy hosszú szerződéssel, amelyet Reinhardtól kaptam. Játsszani fogom Molnár Ferenc Liliomát.

Kommunisták és rendőrök harca Neuköllnben. Berlinből jelentik: Neuköllnben, Berlin külvárosában a rendőrök és kommunisták között véres összetűzésre került a sor. A zavargás alkalmával két birodalmi képviselőt és több tüntetőt letartóztattak.

Lángban áll Spanyolország szalodája. Madridból jelentik: Algecirasban szombat este tűz ütött ki a Reina Christina nevű hotelben, amelyet vízhiány miatt nem lehet oltítani. A hotel előrelátólag még néhány napig fog égni és a tüzoltók megelégedtek azzal, hogy a tüzet az egy palotánál lokalizálják. Az eddigi nyomozások szerint a tüzet rövidzárlat idézte elő. Emberéletben nem esett kár, számos vendég málháza azonban teljesen odaégett. Egy hölgy könnyű égési sebeket szenvedett. A „Reina Christina” Spanyolország legszebb hoteljének egyike, 1907-ben épült angol cottage stílusban és dacára egyszerű technikai felszerelésének, a hotel nemcsak utasok keresték fel, hanem nyaralók is, főleg gyönyörű parkja miatt, amely egészen az algecírasi öbölig terjed. Innen át lehetett látni a hatalmas Gibraltári síkságra. A hotel egyébként egy angol társulat tulajdona.

Kommunisták és rendőrök harca Neuköllnben. Berlinből jelentik: Neuköllnben, Berlin külvárosában a rendőrök és kommunisták között véres összetűzésre került a sor. A zavargás alkalmával két birodalmi képviselőt és több tüntetőt letartóztattak.

Lángban áll Spanyolország szalodája. Madridból jelentik: Algecirasban szombat este tűz ütött ki a Reina Christina nevű hotelben, amelyet vízhiány miatt nem lehet oltítani. A hotel előrelátólag még néhány napig fog égni és a tüzoltók megelégedtek azzal, hogy a tüzet az egy palotánál lokalizálják. Az eddigi nyomozások szerint a tüzet rövidzárlat idézte elő. Emberéletben nem esett kár, számos vendég málháza azonban teljesen odaégett. Egy hölgy könnyű égési sebeket szenvedett. A „Reina Christina” Spanyolország legszebb hoteljének egyike, 1907-ben épült angol cottage stílusban és dacára egyszerű technikai felszerelésének, a hotel nemcsak utasok keresték fel, hanem nyaralók is, főleg gyönyörű parkja miatt, amely egészen az algecírasi öbölig terjed. Innen át lehetett látni a hatalmas Gibraltári síkságra. A hotel egyébként egy angol társulat tulajdona.

Hirdessen az Uj Keletben

Kö Husz millió séget ké

Cluj-Kolozsvár, január 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári Ardeleanó szövogyári szerdán kényszeregyeztetett be a kolozsvári mellékelt státus szerinség aktívái 15 millió passzívái 20 millió lej adványban 50 százaléktésére vállal kötelezettantálására ingatlanait, künnlevőségeit és árufel.

A részvénytársaság kérésének beadása nem piacot. Nemrégiben még cég státusának összeállításáról, amelyek a kénybeadását megáltozték.

A gyár, melynél a id. Aloiu Gyula szennapokon át a legnagyobb fejtette ki, hogy a n séget elkerülje. Az igkerrel kecsesgető tárgy megfelelő külföldi tónása ügyében, mely amely mintegy harmad

A kolozsvári kisipar Betegsegélyző tör

Cluj-Kolozsvár, január 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári kisipar sára a kolozsvári fiókgyűlést hívott össze a Kisiparos Szövetség sönölő tiltakozó gyűlésközpont részéről errmitrescu, központi föleriu urak voltak de

Tizenegy óra után kolozsvári fiók elnök megnyitja a gyűlést resti delegáltak és Mintán a gyűlés elnvan, alelnöknek Ozöknek pedig Aurel Györgyöt választották

T. Dumitrescu mel meg a kolozsvári kisipar szép számban jelenté hivasára. Megemlíti, Szövetségnek alapszatisigre vagy való poltekinet nélkül minadó tagja lehet, meg ség egyedül gazdaságtérve a mai gyűlés hogy az már a negya a Betegsegélyző Pé módosítására, melyek a Szövetségnek sikerárá megfizuitani.

Sajnos az a negya a kisiparosság érdekmert a törvénytervek kihangsúlyozott autzációt és egységesíté megáltojja. Ez a h Kisiparos Szövetségvetel és amelyekért tervezet nem respekt vezet történeténekis liti, hogy a Népszöv daja az összes tag a betegsegélyző pén dozatainak megszerv az erősebb iparral re különféle kibúvókat lezottségek alól, min ahol a törvényt ugy annak végrehajtását halasztották, vagy E előkészítő bizottság nyozta a tervezetet lamentnek betervező nyozás céljából kiad

Miután az elmond is lefordítottak a gy tiltakozó táviratokat gens Tanácsnak, a Raducanu munkatgy a törvénytervezet v a következő tartalm szavazta meg:

Közgazdaság

Husz millió passzívával kényszeregyezséget kért a kolozsvári Tesatoria Ardeleană szövögyár

Cluj-Kolozsvár, január 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári Tesatoria Ardeleană szövögyári részvény-társaság szardán kényszeregyezséget kért terjesztett be a kolozsvári törvényeseken. A mellékelt státusz szerint a részvénytársaság aktívái 15 millió lejt tesznek ki, míg passzívái 20 millió lejre rúgnak. A beadványban 50 százalékos kvóta megfizetésére vállal kötelezettséget, melynek garantálására ingatlanait, gépi berendezését, kinnlevőségeit és árúkészletét ajánlotta fel.

A részvénytársaság kényszeregyezséget kérvényezése a bíróságnak nem érte váratlanul a piacot. Nemrégiben mi is beszámoltunk a cég státuszának összeállításai munkálatairól, amelyek a kényszeregyezséget kérvényezést megelőzték.

A gyár, melynek az elnöki tisztséget id. Alotai Gyula szenátor tölti be, hónapokon át a legnagyobb erőfeszítéseket fejtette ki, hogy a nyílt fizetési képtelenséget elkerülje. Az igazgatóság összes sikerrel kezegetett tárgyalásokat folytatott megfelelő külföldi tőkeérdekeltség bevonása ügyében, mely esetben a vállalat, amely mintegy harmincmillió leies állami

megrendelést kapott, a krízis könnyen elhárítható volna. Ezek a tárgyalások azonban nem vezettek eredményre és így a hitelezők ama lépése, hogy a gyár gépi berendezését 550 ezer leies vételáron elárvereztették, súlyos csapást mért a vállalatokra. Ezt az áresést az Ipari Hitelintézet, amely a részvénytársaság egyik főhitelezője 6 millió leies követeléssel, megsemmisítette ugyan, mivel az elárverezett gépek az Ipari Hitelintézet által nyújtott kölcsön garanciájánál voltak lekövetve, azonban az üzem termelésének folytonossága már megszakadt.

A részvénytársaság igazgatósága a kényszeregyezséget kérvényezése esetén a vállalat teljes reorganizálását készíti elő, melynek első lépését a 8 millióról 80 ezer leire leírt alapítói megfelelő összegekre való felemelése képezi. Ebben az irányban tökéletes érdekeltségekkel a tárgyalások már igen előrehaladt mederben vannak és így minden kilátás meg van arra nézve, hogy a szolid elvek szerint vezetett vállalat rövidesen ismét visszanyeri szerepét Kolozsvár ipari termelésében.

A kolozsvári kisiparosság tiltakozik a Betegségélyező törvénytervezet ellen

Cluj-Kolozsvár, január 16. A Kisiparos szövetség bukaresti központjának felhívására a kolozsvári fiók is tiltakozó nagygyűlést hívott össze január 12-re, amikor a Kisiparos Szövetség összes fiókjai hasonló tiltakozó gyűléseket tartottak. A központ részéről erre a gyűlésre T. Dumitrescu, központi főtitkár és Victor Valeriu urak voltak delegálva.

Tizenegy óra után néhány perccel a kolozsvári fiók elnöke Anton Moldovan megnyitja a gyűlést és üdvözlő a bukaresti delegáltakat és a megjelent tagokat. Mintán a gyűlés elnöke Anton Moldovan, alelnöke Omofray, Istvánt, jegyzőnek pedig Aurel Petricast és Taut Györgyöt választották meg.

T. Dumitrescu meleg szavakban köszöni meg a kolozsvári kisiparosoknak, hogy oly szép számban jelentek meg a központ felhívására. Megemlíti, hogy a Kisiparos Szövetségnek alapszabályai szerint nemzetiségre vagy való pol. meggyőződésre való tekintet nélkül minden kisiparos-munkaadó tagja lehet, mert a kisiparos szövetség egyedül gazdasági politikát csinál. Rátérve a mai gyűlés tárgyra ismerteti, hogy az már a negyedik törvénytervezet a Betegségélyező Pénztárak törvényének módosítására, melyekből az első hármat a Szövetségnek sikerült heves küzdelem árán meghusítani.

Sajnos ez a negyedik tervezet sem fedi a kisiparosság érdekeit, különösen azért, mert a törvénytervezet indoklásában is kihangsúlyozott autonómiát, decentralizációt és egységesítést a törvény szövege megfogolja. Ez a három kellék amit a Kisiparos Szövetség hosszú éveken át követel és amelyekért most is küzd, a jelen tervezet nem respektálja. A törvénytervezet történetének ismertetése képen felemlíti, hogy a Népszövetség munkügyi irodája az összes tag államokra rá oktrálja a betegségyelőző pénztárak egységes módosításának megszervezését, azonban már az erősebb iparral rendelkező államok is különféle kibúvókat keresnek ezen kötelezettségek alól, mint például Ausztria, ahol a törvényt ugyan megszavazták, de annak végrehajtását bizonytalan időre elhalasztották, vagy Franciaország, ahol az előkészítő bizottság 2 éven át tanulmányozta a tervezetet és amikor ez a parlamentnek beterjesztett újabb tanulmányozás céljából kiadták a bizottságnak.

Miután az elmondottak magyar nyelvre is lefordították a gyűlés elhatározta, hogy tiltakozó táviratokat küld a magas Régens Tanácsnak, a miniszterelnöknek és Raducanu munkügyi miniszternek, kérve a törvénytervezet visszavonását és ezután a következő tartalmu határozati javaslatot szavazta meg:

1. A betegségyelés egységesítését olyképpen kéri a Szövetség, hogy a rokkant — és agkori segélyezés Erdélyre is kiterjesztessék, az erdélyi betegségyelés és baleset biztosítás pedig terjesztessék ki az egész országra.
2. Adjanak teljes autonómiát a központi pénztár és a kerületi betegségyelőző pénztárak részére.
3. Alakítsák egy legfelsőbb tanács független személyekből való szabad választással.
4. Megyék szerinti decentralizációt.
5. A kerületi betegségyelőző pénztárak vezetését a munkaadó és munkás elem kezeibe paritásos alapon fektessék le, szabad választások alapján.
6. A 60 évi korhatárt szállítsák le.
7. A betegségyelőző pénztár végrehajtásából eredő félreértések elbírálására egy bírósági teendőket megbízott bizottság alakítsák a munkaadók és munkások paritásos alapon választott tagjaiból egy bíró elnöklése alatt.
8. Az összes végzőlő és rendőri színezettel bíró rendelkezések töröltessenek és a biztosítási nemzeti hivatal intézménye töröltessék, mint olyan intézmény, amelynek nincsen semmi értelme.

Azoknak a kereskedőknek, akik portáljukon jelzik lakás-címüket, munkaszüneti napon is kikézbessik távirataikat. A Kereskedelmi és Iparkamara alábbi felhívással fordul a város területén nyílt üzlettel működő kereskedőkhöz és iparosokhoz: A helybeli posta, telefon és táviróhivatal felkérésére, amelyből örömmel állapítottuk meg, hogy a közönség érdekeinek szintje megvédésétől van áthatva, intézzük az érdekeltekhez

az alábbi felhívást: Munkaszüneti napokon a táviratok kiosztása nagy gondot és nehézségeket okoz a postahivatalnak, mert az üzlettulajdonosok magánlakásukat a kihordó személyzet nem ismeri, miután az csak nagyon kevés üzlet portálján van feltüntetve. Ez az oka annak, hogy a táviratok kiosztása esetleg több napi késedelmet is szenved, anélkül hogy a postahivatal mulasztást követett volna el. E késedelmekből valószínűleg nem egyszer a feleknek anyagi kár is származik. Káros lévén ez a helyzet egy a felekre, mint a postahivatalra nézve, ennek megszüntetése végett, felkérjük az összes érdekelteket, hogy az üzlethelyiség portálján megfelelő módon jelezzék a tulajdonos lakását, vagy pedig azt jelentsék be írásban a postahivatalnak. A postahivatal intézkedett az iránt, hogy amennyiben a fenti kívánalomnak az érdekeltek eleget tesznek, munkaszüneti napokon is a táviratokat haladéktalanul kihordják.

Kényszeregyezséget kért Jakab Ernő kolozsvári fűszerkereskedő. Jakab Ernő Str. Iorga 5 szám alatti fűszerkereskedő kényszeregyezséget kért nyújtott be a kolozsvári törvényeseken. A cég 17 éve áll fenn és 10 éve van bejegyezve. A passzívák 861 ezer lejre rúgnak, amelyből 100 ezer lejlel családjának tartozik, míg aktívái 543 ezer lejt tesznek ki. Jakab Ernő 24 hónap alatt fizetendő 50 százalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek, áruárakára és kinnlevőségeinek garanciája mellett. A hitelezők előreláthatólag elfogadják a kvótát és így a régi, érdemes cég zavartalanul folytathatja üzemét.

Csődöt kértek a kolozsvári Alasca szőrmearuház ellen. A kolozsvári Alasca szőrmearuház ellen, amely Mártonffy János tulajdonát képezi, König Georg & Bruder bécsi cég csődnyitási kérest adott be. A bécsi cég követelése 666 dollár. Remélhetőleg ezert az aránylag csekély követelésért nem fognak megakadást szenvedni a megindult egyezkedési tárgyalások.

Elrendelték a csődöt Heimovits Márton kolozsvári textilkereskedő ellen. Heimovits Márton kolozsvári textilkereskedő már hónapokkal ezelőtt kényszeregyezséget kért terjesztett elő a kolozsvári törvényeseken, melyet azonban a bíróság nem fogadott el. A törvényszék elutasító határozatot Heimovits Márton a táblához feleltette meg, de a felelősség eldőlését be sem várva, újabb kényszeregyezséget kérvényezéssel fordult a kolozsvári törvényszékhez, amelyet a bíróság most arra való hivatkozással utasított vissza, hogy első kényszeregyezséget kérvényezése még felelősség alatt áll. A törvényszék most a cég ellen hivatalból elrendelte a csődöt, csődtömeggondnoknak dr. Venter Ágoston, helyettesének dr. Pop Virgil ügyvédek nevezve ki. A követelek bejelentésének határideje február 28, a verifikálás március 10-én, a csődválasztmány megalakulása március 17-én fog megtörténni.

Export-Import

Több amerikai cég konstantinápolyi vezérképviselője alképviseletet akar létesíteni Romániában. Iulius Pintzuk Merkez cég, Rithin Hau 8, Galata-Stambul, több nagy amerikai cég vezérképviselőjét bírja és mint ilyen Romániában alképviseletet akar létesíteni, egyelőre 7 szakmában. Alább közöljük az egyes vállalatok által ajánlott cikkeket és kérjük az érdekelteket, hogy az áruikk megjelölésével, hogy alképviseletet óhajtanak elvállalni, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarával 10 napon belül kö-

Ovás!

Bármilyen nehezére esik, ne olvassa végig az összes román vicceket, amiket a Cheresiesiu-Déri „Románul 100 újságcikk alapján” c. könyvben talál. Olvasson mindennap egy-egy szöveget, így is 100 nap alatt elolvass mindent és ismerőseit avval fogja trappirozni, hogy az élceket románul mondja el. Egy szép napon pedig arra ébred, hogy románul gondolkodik.

CHERESIESIU-DÉRI: ROMÁNUL 100 ÚJSÁGCIKK ALAPJÁN

Ára 250 lej

az UJ KELET könyvostályába n

zöljék.

1. Mezőgazdasági gépek, kerti szerszámok, öntözők, mechanikai fűrészek, vízfelszerelések, ekák, stb.
2. Különböző löszerek és alkatrészek, zseblámpák és bateriák, rádió részére is, kések.
3. Automobil szerszámok, kézi fűrészek, rádió felszerelések.
4. Lábszárvédők a katonaság részére.
5. A világ egyik legnagyobb cipőgyára különböző labbelik.
6. Ágyhuzatok katonák és tengerészek részére, fehérműk.
7. Egy nagy export vállalat.

Aszalt gyümölcsöt és főzeléket keresnek amerikai cégek. N. C. Littauer export, comission, import cég 24 Stone Street, New York, keres megvásárlásra: aszalt gyümölcsöt, paszulyt, mogyorót, borsót. Érdekeltek ajánlataikkal keressék fel magát a céget. — Francisco Cano Ferrándiz, Haban, Cuba, Apartado, 169 olyan romániai cégekkel keres összeköttetést, melyek képesek exportálni paszulyt, borsót, leencsét, hagymát és fohagymát.

Apróhirdetések

BELFOLDI gesztenyét méterezsánsként 1600, papírdiót 3000, tavalyi jó szilvát 2500, belföldi mogyorót 1800 lejtért szállít utánvétellel 300/0 előleg. Roóz Tauti de sus. Baia-Mare.

PERFEKT román-magyar gyors- és gépirónó több évi gyakorlatlall állást keres. Cim a kiadóban. 2764

MESZÁROS nélkül áll Nagybaród 4000 lakossal, 50 zsidó családdal környékkel hetivásárokkal Mindkét baren-dezett mérszártséket esetleg egy személynek kiadja az ort. izr. hitközség. Schwartz Mór Borod, jud. Bihor.

KÖNYVELÉSBE jrtas fűszerkereskedősegéd felvétetik. Ajánlatok „Engros” jelígere a kiadóba küldendők. 2788

KERESEK azonnali belépésre egy fiatal, ügyes ékszerfogláló segédet. Fülöp ékszerkészítő Sibiu, Rosenanger 5. 2781

VEGYESKERESKEDÉSEM fűszer-róvílárosztályában kisengros-hoz is értő segédet keresek, aielőbbi belépésre. Vasszakmában jártas előnyben „Vidék város” jelígere a kiadóba kéretnek.

ELEGÁNSAN butorozott különbejárta szoba, fürdőszoba használattal, kiadó. Strada Bălcescu (Eszterházy-ú) 17. szám.

Keveset,

de értékeset a háborus irodalomból
Renn: A háboru — — — — 204
Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan — — — — 123
 ktve 163
 Kapható az Uj Kelet könyvostályában

A leggyönyörűbb ajándék!

Rendkívül kedvező áron!

A zsidó művészet remekei

Birnbaum Uriel:

Moses

50 képből álló ciklus díszes vászonkötésben.

Ára 1350 lej helyett 700 lej

Kapható 3 havi részletfizetésre is, mely esetben átvételkor 300 lei (és portó), az egymásután következő 2 hónapban 200-200 lej fizetendő.

Kapható az „UJ KELET” könyvostályában

Abel Pann:

Die Bibelin Bildern

24 pasztelkép 30x37 nagyságu vászonkötésű albumban.

Ára 1890 lej helyett 4 havi részletfizetés 900 lej. Részletfizetés esetén 900 átvételkor 400 lej (és portó) az egymásután következő 3 hónapban 200-200 lej fizetendő.

Színház—Művészet

ROMÁN OPERA

8 rendkívüli előadás a párisi Nagy Opera leg-
szébb primadonnájának vendégszereplésével
HÉLÉNE SADOVEN-nal
Csütörtökön, január 23-án: Carmen.
Hétfőn, január 27-én: Aida.
Csütörtökön, január 30-án: Samson és Delila.
Jegyeket már most lehet kapni a „Románia
Artisticá” színházi irodában. (Piața Unirii,
az autóbussz megállónál.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Pénteken, jan. 17-én este 8³/₄-kor: Naffalin.
A Magyar Színház farsangi komédiája.
Heltai Jenő 3 felvonásos ragyogó éne-
kes bohóza. Premierbérlet 25. szám.
Betegh Bébivel, Tompa Bélával, Iház
Aladárral. Ssz. 178.
Szombaton, jan. 18-án d. u. fél 3-kor: János
vitéz, Ifjúsági előadás nagyon olcsó
helyárakkal. Előadás tanár Dr. Császár
Károly. Ssz. 179.
Szombaton, jan. 18-án este 10³/₄-kor: Éjjeli
előadás mérsékelt helyárakkal, csak fel-
nőttek számára. Bérletszűnet. A Kajút,
Ujdonság, 5-ösödör. Ssz. 180.
Vasárnap, jan. 19-én d. u. fél 3-kor: Akácfa-
virág. Operett-előadás nagyon olcsó
mozi-helyárakkal. Jegyek árai 50, 40,
30, 20 és 10 lej. Ssz. 181.
Vasárnap, jan. 19-én este 9-kor: Három a
tánc. Operett-repriz új betanulással és
új szereposztással. Lengyel Irén vendég-
játékával. Napi bérlet 25. szám, B.
Ssz. 182.
Hétfőn, jan. 20-án este 8³/₄-kor: Légy jó
mindhalálig. Móríc Zsigmond legújabb,
a budapesti Nemzeti Színházban óriási
sikert aratott darabja. Ujdonság, először.
Premierbérlet 26. szám, Ssz. 183.
Kedden, jan. 21-én este 8³/₄-kor: Légy jó
mindhalálig. Ujdonság, 2-szor. Napi
bérlet 25. szám, C. Ssz. 184.
Szerdán, jan. 22-én este 8³/₄-kor: Légy jó
mindhalálig. Ujdonság, 3-szor. Napi
bérlet 26. szám, A. Ssz. 185.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Pénteken 3, 5, 7 órák: Világszenzáció.
Tempó Harold. Romániában először.
Helyárak 3 kor 30, 20 10 lei. Hely-
árak 5 és 7-kor 40, 30, 20 lei. Sem-
miféle kedvezményes vagy tiszteletjegy
nem érvényes.
Szombaton 5, 7, 9 órák: Tempó Harold.
Romániában először. Helyárak 40, 30,
20 lei Semmiféle kedvezményes vagy
tiszteletjegy nem érvényes.
Vasárnap 5 és 7-kor: Utoljára. Tempó Ha-
rold. A vígjátékok fejedelme. Helyárak
40, 30, 20 lei. Semmiféle kedvezmé-
nyes és tiszteletjegy nem érvényes.
Vasárnap d. e. 11-kor: Matiné. 20, 15, 10
leis helyárakkal. A század legnagyobb
gonosztevője. Nagyszabású kalandorfilm
8 felvonásban. Főszereplő Luciano Al-
bertini.

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek 5, 7, 9 órák: A szép asszony büne.
Hatalmas rendezésű dráma. Főszereplők:
Marcella Albani, Walter Rilla és Josef
Rosensky, a második Jannings. Elő-
játék: Szenzációs Ufa journal.
Szombat 5, 7, 9 órák: A szép asszony büne.
Vasárnap 3, 5, 7, 9 órák: A szép as-
szony büne.

SELECT-MOZGÓ:

Péntek: A világ legszebb asszonya. Billie
Dove legújabb nagyszerű drámája, pom-
pás rendezéssel.
Szombat: A világ legszebb asszonya.
Vasárnap: Utoljára A világ legszebb asszonya.

URANIA-MOZGÓ:

Péntek: Halálugrás (Salto mortale). Szen-
zációs cirkuszdráma, Főszerepben a csi-
nos Claire Rommer.
Szombat: Halálugrás (Salto mortale)
Vasárnap: Halálugrás (Salto mortale)

A Magyar Színház közleményei

Légy jó mindhalálig. Óriási érdeklődés-
sel várja közönségünk a hétfői estét, amikor
Móríc Zsigmond legújabb, a budapesti Nem-
zeti színházban rendkívüli sikert aratott da-
rabját, a „Légy jó mindhalálig” című 9 kép-
ből álló vígjátékot mutatják be. A híres

ujdonság négy egymásutáni estén kerül
színpadra.

**Lengyel Irén vendégjátéka a „Há-
rom tánc”-ban.** Vasárnap este Komjáthy
Károly kitűnő operettje a „Három a tánc”
kerül színpadra teljesen új betanulással, új sze-
replőkkel. Komjáthy Károly a szerző diri-
gálja a darabot, a parádés női főszerepet pe-
dig vendégként Lengyel Irén fogja játszani,
akinek ez legbrilliansabb alakítása. Az elő-
adás 9 órák kezdődik.

**Holnap éjjeli előadás, mérsékelt
helyárakkal — A KAJÚT.** Ötödör ke-
rül színpadra holnap este Benamv nagy sikert
aratott új darabja, a „KAJÚT”. A darab
kényes és merész témája miatt nem alkal-
mas arra, hogy fiatal lányok megnézzék, ép-
pen azért az előadás este háromnegyed tíz-
zenegykor kezdődik. Előadás vége: Éjfélt után
1 órák. Délutáni mérsékelt helyárak.

**Akácfavirág 50, 40, 30, 20 és 10
lejes helyárakkal.** A legnépszerűbb operett
egyike az „Akácfavirág” kerül színpadra
vasárnap délután félhárom órák nagyon
olcsó ugynevezett mozi-helyárakkal.

Tempó Harold

**Harold Lloyd leghíresebb, legújabb
alakítása**

Tomboió sikere volt tegnap a magyar szin-
házban a „Tempó Harold”-nak, a kacago fer-
geteges tapsokban kitörő közönség egyhangulag
megállapította, hogy Harold Lloydnak, a leg-
népszerűbb filmkomikusnak ez a legsikerültebb
alakítása.

A „Tempó Harold” ma (pénteken) 3, 5 és
7 órák, holnap (szombaton) 5, 7 és este 9
órák, vasárnap pedig (Kolozsvárott utoljára)
csak 5 és 7 órák látható.

Helyárak a 3 órai előadások alkalmával 30,
20 és 10 lei.

Helyárak az 5, 7 és 9 órai előadások al-
kalmával 40, 30 és 20 lei.

**Vasárnap: A század legnagyobb gon-
szoszevője — Luciano Albertinivel.**
Vasárnap d. e. 11 órák matiné lesz a ma-
gyar színházban. A legizgalmasabb, legérde-
kesebb kalandortörténetet fogják vetíteni, a
melynek címe: A század legnagyobb gonosz-
tevője. Főszereplője pedig a híres Luciano
Albertini.

Hirdessen az Uj Keletben

Uj Kelet Könyvosztálya

Sokolow:
**Gesamte Geschichte
der Zionismus**
Lei 243 (Leinen)

A. Böhm:
**Der Zionistische
Bewegung**
I—II. Lei 325 (Leinen)

Schlesinger:
Einführung i. d.
Zionismus
Lei 33.

Herzl: Zionistische Schriften... Lei 180
Das Neue Ghetto ..... „ 33
Altneuland ..... „ 180
Tagebücher I—II—III... „ 1350

Nordau:
Zionistische
Schriften, L 292
Erinnerungen
Lei 248.

Gelber:
Zur Vorgeschichte der Zionismus
Lei 270

Max Brod: Im Kampf um das Judentum
Köthe Lei 60.
Sozialismus im Zionismus
Lei 33

Holdheim:
Palästina Idee
Tatsachen 158
Abádi: Judea
reneszánsza
Lei 68

Friedemann: Das Leben Th. Herzls Lei 60
Zeitgenosse über Herzl..... „ 248
Herzl Gedenkbuch..... „ 90

Ben-Ami: Uj
Palästina L 50
Felix Salten:
Neue menschen
auf alter Erde
Lei 149

Wolfgang Weisl: Der Kampf um das Heilige Land Lei 315
Trumpeldor: Tagebücher: Leinen ..... „ 373

Dr. Szőnyi: Palesztina földrajza.. Lei 65
A. Paquet: In Palästina..... „ 54
Rundt-Bermann: Palästina..... „ 60

Kreppel: Juden und Judentum von
Heute mit 200 Portre u. Illustrationen
1350 lei helyett 500.

Kaphatok az Uj Kelet könyvosztályában.

Rádió műsor

**Idő: Középeurópai
Jan 17 Péntek**

A mai nap kiemelkedő műsorszámai:
Lipce. Szimfonikus hangverseny.
Torino. Szimfonikus hangverseny.
Pozsony. 17.20 Szabó Imrénék, az
Uj Kelet munkatársának spanyolországi uti-
rajzát olvassák fel.

Bécs. 20: Nagy szimfonikus hangverseny.
London. szimfonikus hangv.
Milano. Opera a Scalából.

Budapest. 9.15: A honvédegyezred
zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12:
Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Ku-
rina Simi és cigányzenekarának hangverse-
nye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, idő-
járásjelentés. 2.30: Hírek. 3.45: Fulton-rend-
szerű képtávtel. 4.20: Harsányi Gizi mesél
a gyermekeknek. 4.45: Pontos időjelzés, idő-
járásjelentés. hírek. 5. Novellák. 5.30: A
Fejes szalonzenekar hangversenye az Ostende
kávéházból. 6.45: Dr. Hans Götting német-
nyelvű előadása. 7.30: Zongorahangverseny.
Beethoven, Mendelssohn, Liszt, Schubert
műveiből. 9.35: Angol nyelvű előadás. Utána
pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

Majd gramofonhangverseny. Leoncavallo, Ba-
jazzo, Verdi: Aida, Verdi: Troubadour, Wagne-
r: Walkürök, Mussorgszky: Song of the
Flea. Kola: Süt a mama, Kola, Rózsavéglé,
Weygand: Ne haragudjon rám, Kúhy—Me-
gyeri: Miért oly huncut kicsike lány, Lajtay
Békeffy: A „Sisters” slágeri: Jaj valahol
messze. A nagy Körut. Miért szeretlek édes,
Salver: Golyamadár. 11. Magyarai Imre és
cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20: A bécsi férfialeget és szim-
fonikus zenekar Schubert Strauss estje,
Francillo-Kaufmann Hedvig kamaranékesnő
közreműködésével. Utána jazz.

Berlin. 22.30: Mandolin és lantzenekar
előadása.

Breslau. 16.30: Szonáták Thomas Grieg
19.15: Dalok 20.30: Közvetítve Königs-
wusterhausenből.

Frankfurt. 20.15: Dalest 22.35: Könyvü
zene.

Köln. 21.20: A bonni vonosnégyes játéka
Mozart, Dvorzak vonosnégyesek, utána jazz

Kölnsguber. 20.45: Vidám lantdalok.
Königswusterhausen- 19.20: Tudomá-
nyos előadás orvosok számára 20.20: Strauss
R: Parergon a Symphonia domestio-ához.

Lipce. 21 Szimfonikus hangverseny.

Zandonai: Hegedűverseny. Csajkovszkij: VI.
szimfonia.

Prága Ostrava. 19. Foerster „Jessika”
c. operája. 22.5: Hangverseny.

Brünn. 16.30: Kamarazene Musil, Dvor-
szak vonosnégyesek.

Kassa. 19.05: Balett és operettzene.
Pozsony. 16. Gramafon. 16.30: Bass,
bécsi zongoraművész játéka. 17.20: 1., Ma-
gyar ora. Szerényi F.: Állat az emberben.

2., Szabó Imrénék, az Uj Kelet munkatár-
sának spanyolországi utirajzát olvassák fel.
3., Dohnányi: Ária a „Tenor” c. operájából.
4., Zichy: Nemo ária. 19.05: Közv. Kassáról.

Belgrád. 20: Operaközv.
Daventry. 22: Táncczene.

London. 21: Szimfonikus hangverseny.
Szigeti József hegedűművész közreműködésé-
vel. Brahms: Akadémiai ünnep. Csajkovszkij:
V. Szimfonia.

Varsó. Kattovicz. Kakko. 20.15: Fil-
harmonikus hangv.

Milano. 20.30: Operaközv. a Scalából.
Torino. 20.30: Negy szimfonikus hang-
verseny.

Stockholm. 20: Hangverseny. Mozst,
Brahms, Dvorak, Smetenk műveiből.

Osló. 20: Filharmonikus hangv. Brahms,
Sinding, Strauss Richard műveiből.

Jan. 18 Szombat

A mai nap kiemelkedő műsorszámai:
Daventry. Szimfonikus hangverseny.
Milano. Torino. Opera a Sbalából.
Nápoly. Operaelőadás.

Brünn. Zs. Juda Halery „Zsidónő” című
előadása.

Budapest. 9.15: Rádió bázikvartettjének
hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harang-
szó, időjárásjelentés. 12.05: A Mandits sza-
lonzenekar hangversenye. Lanner: Romanti-
kusok, Mascagni: Parasztsücsület, Toselli:
Szerenád, Chaminad: Zingara. Rarigade:
Idille Passionelle, Svandau: Prelude. G. de
Micheli: Spanyol szerenád. 12.25: Hírek:

1. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30:
Hírek. 4. Bányai János előadása: 4.45:
Pontos időjelzés, időjárásjelentés. hírek. 5:
A Kisfaludy-Társaság irodalmi délutánja 6.
Galli-Curci lemezek, 6.30: Mit üzen a rádió:
7.30: Hangverseny. 8.30: Karinty Frieves
felolvasása. A rádió metafizikája. 8.50:
A honvédegyezred zenekarának hangver-
senye. 10. Pontos időjelzés, időjárásjeleetés
hírek. Majd Rigó Jancsi és cigányzenekará-
nak hangversenye.

Bécs. 20 Philipp: „A szerelem kocsija” c.
operett.

Berlin. 21. Kabaré.
Breslau. 19.10: Gramafon.

Frankfurt. 20 Operett.
Hamburg. 19. Schubert dalok

Lipce. 19.30 Katonazene
Stuttgart. 19.30 Milhaud zongoraművész
játéka.

Belgrád. 21.40 Citerázás
Zágráb. 20.30: Vonosnégyes, Mozart,
Boccherini, Haydn, vonosnégyesei.

Bern. 21.20: Olasz dalok, mandolinzene.
Daventry. 22. Szimfonikus hangverseny.

London. 19.45 Brahms hegedűszonáta
22.35 Katonazene.

Milano, Torins. 20.45: Opera o milanoí
Scalából.

Nápoly. 21.02: A San Carló színház
előadása.

Róma. 21.02: Zenekari és énekverseny.
Varsó Krakko. 20.30: Házi hangver-
seny.

Kattovicz. 30, Könyvü zene.
Brünn. 19. Halévy „A Zsidónő” előadá-
sa. 22. Közv. Prágából

Prága, Ostrava, Kassa, Pozsony,
19: vidám est. 20.30: Szorakoztató zene.

Osló. 22.35 Dalok. 23.24: Gramafon
táncczene.

Vasárnap január 19.

Budapest. 9. Ujsághírek, kozmetika. 10
Egyházi zene. 11.15: Unitárus istentisztelet
12.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés
Utána az Operaház zenekarának hangverse-
nye. Mozart: Così fan tutte megnyitó. Goda
Gizsla enek számai. Zádor: Változatok egy
magyar népdal felett. 3.30: A földmivélés-
ügyi minisztérium előadása. 4. Rádió Sza-
badegyetem. 5.15: Bodán Margit nótadé-
lutója cigányzenekarsérettel. 6.30: Mandits
szalonzenekar. 7.30: Sporteredmények. 7.40:
Egyfelvonásosok. 9.40: Pontos időjelzés,
időjárásjelentés. Majd Gramafonhangverseny.
11. Ifj. Radics Béla és cigányzenekarának
haegversenye.

Kavarodás tralizáció

A közigazgatási tö-
már 1-én a tartomán-
nak kellett volna
kódésüket. Most már
hónap második felébe
igazgatóságokból egy
igazgatók kinevezése
a közigazgatási deca
mindig a levegőben
szerint semmi remény
az igazgatóságok aka
megkezdhetik működ-
hogy hiba történt, n
nem tette meg ideje
előkészítő intézkedé-
tuk, hogy ez a hiba jó-
bosszulni magát. Jós-
beigazolódta, semmi
tük volna.

Mindenki számolt
olyan gyökeres refor-
mint aminő a közige-
nem fog simán és
nélkül megtörténhet
meneti nehézségek
lesznek. Ezek a nehé-
tományi igazgatóság-
születése miatt hat-
valóságos fejesztetts
minisztériumokban s-
ták az adminisztráci-
amugysem sima mű-
resti minisztériumok
gyabolyokhoz hasonl-
rek százi ácsorogna-
mok udvarán és foly-
eseten futkosnak fü-
nisztériumok reszor-
hajlandók ügyesbajos-
ni, azzal az indokolá-
sza őket, hogy az ill-
mányi igazgatóságok
toznak.

Formai szempontb-
viselőknél valóban i-
vény január elsején
most tulajdonképen
bet, minthogy alkál-
vény rendelkezéseibe
centralizáció elvének
ügyek jelentős részét
gatóságok hatásköré-
épen itt mutatkoznak
igazgatóságok késed-
nak súlyos követke-
mánya a következő-
riilt: vagy a közpon-
kal végezteti el a fo-
mányi igazgatóság-
ben az esetben a to-
vagy pedig felfügges-
zését és ebben az es-
tráció menetében o-
kat és ugyanakkor t-
okoz az ország lakó-
A kormány egy le-
hetőséget választotta
megannyi elégedetl-
rásává és a bukaré-
tisztviselői azon va-
elégedetlenséget fo-
helyről származó inf-
ugyanis tulajdonké-
minisztériumi tisztvi-
törvénytisztelőtől v-
kal inkább egy biz-
Hogy miért ez a
egyszerűbb: a minis-
esküt ellenségei a l-
tralizációnak, amely
megnyirbálja hatás-
zák őket hatalmi tu-
not least nem egy
megrövidítést is ok-
Elég az hozzá,